49՝ ՏԱՐԻ Թիւ 1319 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11/24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1905 25 ՇԱՊԱՆ 1323 – 11 ԹՐՇՐԻՆԸ ԷՎ.Վ.Էլ. 1321

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՑԿԸ ԵՒ ՑՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՍԻ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԵՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
88, Գալաթիոյ Ակի Ճամբէ, 88

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկունեաց Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی وسیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قرم
اداره‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱՆԱՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գալոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

"ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ„ԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐ ԽԱԴՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 17 Հոկտեմբեր

Բարիզի հասարակութիւնը, աշխարհս ամէնէն զբօսաշէտ և հաճոյասէր խմբումը, իրեն գլխաւոր զբաղումներէն մէկը նկատած է Թատրոնը։ Օրական աշխատութեան, հացի հոգեր, գրական ժամանցներուն և կանացի պիտոյքներուն քով, Թատրոնը իր մասնաւոր տեղը ունի, իր առինքնող և գրաւիչ անկիւնը, ուր ամէն դասակարգ կ'ներթայ քիչ մը ժպտելու, քիչ մը զաղդրուելու կամ հեշտանալու։

Անցած շաբթու կատարուեցաւ թատերական ձմեռնային սեզոնին բացումը։ Ամէն Թատրոն իր նորութիւնը ունի։ Քօմէտի Ֆրանսէզ, Սառա-Պէրնառ, Անթուանի, Սաշոնի թատրոնները, ինչպէս նաեւ բոլոր միւսները մեծ ոգեւորութեան մէջ էին արդէն ժամանակէ մը ի վեր, փորձերուն և կրկնութիւններուն համար։

Սառա-Պէրնառի թատրոնը բեմի վրայ հանեց ֆրանսացի գրագիրուհի Տիկին Տանիէլ Լեզիւէօրի Սիրոյ Դիվակ խաղը, որ նոյնսուն վէպին թատերգութիւնն է։ Այս գործով անգամ մըն ալ շեշտուեցաւ սա պարագան թէ ուրիշ բան է վիպական արուեստը, ուրիշ՝ թատերգութիւնը։ Լաւ վիպասան մը, հիանալի գրագէտ մը, որ ցնցող և հիանալի էջեր գրած է, չի կրնար յաջողիլ բեմական կազմակերպութեան մէջ։ Գրիչը պատմութեան ընթացքին մէջ իր բոլոր ճկունութիւնը կը հագուի, նկարագրականները իրենց հրապոյրը կը դնեն, հոգեբանական վերլուծութիւնները իրենց ուժը, և խօսակցութիւնները յարմար և պաշտամ դրուագում մը կազմեն։

Տիկին Լեզիւէօրի Սիրոյ Դիվակը որպէս գրաւիչ գիրք մը իր վիպերգութեան մէջ, նոյնքան փետրաւուած, կցկտուր բան մըն էր բեմին վրայ։ Ամէն խաղ Տիւմա Որդիին Դամելիազարդ Տիկինէն և Օքթաւ Միւոյէի Աղէաs երիտասարդի մը պsմութիւնին բաղդը չունենար, հաւատար յաջողութիւն հաւատար ուժ ունենալու համար թէ արձակին և թէ տրամախօսութեան մէջ։

Երբ վերածումներու վրայ է խօսքը, անդրադառնանք օրուան թատերական կարեւոր եղելութեան։ Քօմէտի Ֆրանսէզի մէջ այսօրուան բեմ պիտի դրուի հռչակաւոր Տօն Քիշօտը։ Զոր Թատերգութեան վերածած է Ծանօթ բանաստեղծ-թատերգակ Մ. Ժան Ռիչըրէն։

Եօթը տարի է որ Ռիչըրէն բան մը չէր տուած ֆրանսական Թատրոնին, և իր վերերուումը՝ լծորդուած այնքան հոյակապ գրիչի մը հետ՝ քրքրութեամբ կը դիտուի։

Ահա թէ ինչպէս ան բացատրած է օրագրողի մը իր վերածման ձեռնարկը և պայմանները։

—Երկար ատենէ ի վեր Տօն Քիշօթը բեմ հանելու գաղափարը կը փայփայէի։ Անցած տարի գիւղը գրեցի զայն, և այս տարուան սկիզբները կարդացի և անմիջապէս ընդունուեցաւ։ Կ'ուզէի որ Սպանիոյ Թագաւորին Բարիզ գտնուած միջոցին ներկայացուէր, բայց չեղաւ և ձգրան եղանակին մնաց գործը։

—Զոր Տօն Քիշօթը մօտէն կը հետաքրքրէ Սէրվանթէզի պատմութեան դէպքերուն։

—Որպէսզի որ կարելի է։ Սպանիական մտքին այդ գլուխ գործոցին միակ թերին՝ բեմական արուեստի տեսակէտով, գլխաւոր գործողութեան մը պակասն է։ Տօն Քիշօթ միջադէպերու շարք մըն է և ես ջանացի զանոնք պահել իրենց բնորոշ երանգին մէջ։ Ամէնէն կարեւոր դրուագները առած եմ տեսարաններուն մէջ։ Բայց որովհետեւ Սէրվանթէզի տիպարը անկայուն, յարափոխ յիմար մըն է, ինչ որ անհասկնալի է ներկայ ժամանակներուն մէջ, զայն վերլուծելու, բացատրելու և հասկցնելու համար փոխած եմ քիչ մը անոր նախնական նկարագիրը։ Սէրվանթէզի պարկեշտ և միմոսական յիմարին տեղ մեզի ամէն առաքինութիւններու տիպար մը և ամէն տեսակ իսկայներով ասպետ մը տիրած են։ Աչխատեցայ ես լծորդել այդ երկու հակացուցութիւններն ալ, պահպանելու համար գրական ճշմարտութիւնը և հասարակութիւնը չատ զարմանքի չենթարկելու համար։

* *

Թատերական եղանակին բացման առթիւ կ'արտէ մէջ բերել խնդիր մը որ երկար ատենէ կը յոգնեցնէ գեղարուեստից նախարարութենէն սկսեալ բոլոր արուեստագէտները։ Ասիկա ժողովրդական Թատրոնի մը ծրագիրն է, և անոր հաստատութեան եղանակները։

Արդի գեղարուեստից նախարար Մ. Տիւժարտէն Պօմէց, որ պատուական մարդ մըն է և չուզեր ոչ մէկուն սիրոը կոտրել, մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմեց որոշելու համար լաւագոյն միջոցները, կազմակերպելու ժողովրդական թատրոն մը, պահանջուած գրութիւնները։ Այս յանձնաժողովը կազմուեցաւ ամէն անոնցմէ որոնք հեղինակաւոր են այդ մասին և նոյնիսկ ընտրուած են քանի մը Բարիզեցիներ, որ կաթիլ մը բան չեն հասկնար անկից, բայց այս այլասակութիւնները, գումարումները և վիճաբանութիւնները կը զրօսցնեն զանոնք։ Ասիկա բնականաբար ուրիշ զբաղումներու պէս զբաղում մըն է անանկ մարդոց համար որոնք ընելիք բան մը չունին։

Բարիզի մէջ մարդիկ կը զբաղին, կը տարածեն գործերը։ Այս յանձնաժողովը կազմուելուն պէս անա կարդուեցան մասնախումբեր, որոնք ալ իրենց կարգին նախագահներ, դեր նախագահներ, քարտուղարներ և տեղեկագիրներ ընտրեցին։

Միեւնոյն ժամանակ աշէն ձախէն առաջարկներն ալ ուռճացան և ամէնքը իր տեղը գացին։ Ո՞րն էր այն բարիդին որ գտնէ մէկ ծրագիր չունենար իր գլխոյը ժողովրդական Թատրոնի համար։ Բայց առաւել կամ նուազ գործնական ու այլանդակ յղացումներու ամբոխին մէջէն, նախընտրուեցան երեք հատ, որոնք այժմ ենթարկուած են վերջնական քննութեան մը։

Առաջին ծրագիրը տարորոշ է։ Կ'առաջարկէ ստորերկայ սրահ մը փորել Թիւյլրիի պարտէզին տակ և հոն հաստատել ժողովրդական Թատրոնը։ Գիտները սուղ չպիտի ըլլան, ո՛հ, ոչ։ Բազմութիւն բերել տալու համար խիստ ուժան մուտք մը պիտի պահանջուի հանդիսականներէն։ Ամէնէն խոր տեղերուն համար հաւանաբար... պարզեւ ալ պիտի տրուի, որովհետեւ վերջապէս մառանի մը մէջ երթալ կծկուելու համար, որուն ստիպուած չէ մարդ, պէտք է քիչ մը խելք ունենայ։ Անտարակոյս չի կրնար առարկուիլ թէ ստորերկայ կատարումներ, գեղանուագներ կան արդէն։ Այս պատճառաւ միւսն ալ հաճելի բան մը չի կրնար դառնալ և երբ անցած տարուանին պէս արկածներ պատահին, երբ հարիւրեակ մը զոհեր խեղդուած մնացին դեռնուդիներուն մէջ, այն ատեն լուսաւոր կերպով կը հակցուի աղտ երկինքին դեղեցկութիւնը։ Վերջապէս, ինչ որ ալ ըլլայ, այժմ ունինք մառան-Թատրոնի մը ծրագիրը։

Երկրորդն է ծանօթ գրագէտ Մ. Բաթիլ Մէնտէսի ծրագիրը։ Մէնտէս, զոր Պոլսեցիք անցած տարի իրենց հիւրընկեցան մէկ երկու շաբաթ, որքան նրբարուեստ գրագէտ մը, նոյնքան ալ ճարտար թատերական քննադատ մըն է։ Մ. Մէնտէս կը փափաքի յարժական մեծ թատրոնի մը որ երեք չորս հազար հոգիի տեղ պիտի ունենայ, ժամանակի ներկայացուցիչներ մէկ ֆրանք, իսկ վերնատունը 30 փարա։ Այդ թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուին դասական գրուածոյներ։ Երբ Թաղ մը իր հանդէսը ունենայ, թատրոնը պիտի քակուի և պիտի չմնուի աւելի հետուն։

Երրորդն է Մ. Քամիլ Սէն-Քրուայնը որ անշարժ թատրոնի կողմն է և սակայն ոչ... գեղեցիներուն տակ։

Բարիզեան թերթերը երգիծօրէն կ'ըսեն։— «Այս թատրոնի յանձնաժողովը կը վարանի այժմ թէ ո՞րը պիտի ընդունի։ պիտի վիճաբանի քանի մը ամիս և քսաներորդ դարուն... կէսին մօտ անտարակոյս վճիռ մը պիտի տայ»։

Բայց միտալին միւս կողմն ալ կայ։ Տաժանագին կերպով կ'աշխատուի հրնարել բան մը որ արդէն գոյութիւն ունի չորս տարիէ ի վեր և հրաւիրօրէն յաջողած է, թատրոնի ընդհ. քննիչի մը, Մ. Ատրիէն Պէրնայմի նախաձեռնութեան չնորհիւ։ Այս եռանդուն պաշտօնատարը հաստատած է և յաջողած է ինչ որ կոչած է ինք Թատրոնի երեսուն տարէներ. սակայն ինչ որ իրապէս լաւագոյն է ժողովրդական թատրոնին գործնականացման, գեղեցիկ գործ մը պէտք է ըլլայ, միացած ամէնէն նշանաւոր արուեստագէտներու խմբաւորման մը։ Բայց Մ. Պէրնայմ այս երկար բարակ նկատողութիւնները մէկ կողմ թողած է, որոնց վրայ այնքան կը վիճաբանուի կանանչ սեղաններու շուրջը։ Թատրոնի երեսուն Տարիներու հիմնադիրը կ'ըսէ թէ ժողովրդական թատրոնները անոնք են ուր ժողովուրդը սովորաբար կ'երթայ։ Ասոնք բազմաթիւ են Բարիզի մէջ. ամէն թաղի մէջ քանիներ կան. հոն միայն նուազ գրական խաղեր կը ներկայացուին և տեսարանները Քոնսերվաթուարէն պաստկուած չեն, ինչպէս կրնայ ըլլալ որ խորհիք։ Այս թաղային թատրոններուն մէջ պարբերաբար պէտք է բերել Բարիզի ամէնէն նշանաւոր արուեստագէտները ներկայացնելու ֆրանսական թատրոնին գլուխ գործոցները։ Ահա՛յս է որ փորձած է Մ. Պէրնայմ և հիանալիօրէն յաջողած։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Արժանապատիւ
Տ. Սահակ Ա. քահանայ Տ. Սարգսեան՝ աւագերէց եկեղեցւոյն Օրթա-Գիւղի Կ. Պոլիս

Արժանապատիւ Հայր,

Պատանական Մանգուսմի 1306դր թուոյն մէջ կարդացի «Կորիւն վարդապետին վերջին խօսքը» վերնագրով ձեր հմտալից յօդուածը, ինչպէս կարդացած էի նաեւ տիրեալ վարդապետին մեր Ս. հաւատքի ու դաւանութեանց մասին ունեցած ինչ ինչ անհեթեթ և անտեղի գաղափարներուն առթիւ ձեր տուած միւս պատասխանները։ Արժ. Հա՛յր, թէեւ զձեզ անձնապէս ճանչնալու բաղդն ու առիթը ունեցած չեմ, սակայն ձեր այդ գրութեանց վրայ վստահ՝ ապահովապէս կը հաւատամ թէ, դուք ճշմարիտ եկեղեցականի տիպար մը կը կրէք ձեր անձին մէջ և հաւատարիմ պաշտօնեայ մըն էք մեր Լուսաւորչապանծ Ս. եկեղեցւոյն հոգեւոր պաշտօնութեան մէջ։

Ձեր այդ հոգեզմայլ յօդուածներն սրտի մտօք ընթերցող մեր բոլոր լրջախոհ համայնքը անշուշտ ինծի պէս հիանալով հանդերձ ձեր ազնուութեան և ճշմարիտ եկեղեցականութեան վրայ՝ սա եղբայրութեան յանգեցաւ թէ դուք ձեր կոչմանն ու նուիրական պաշտօնին կիրառութեանը մէջ գնահատելի արժանիք մը ունիք, գիտէք լաւ պաշտպանել ձեր ընդգրկած կրօնը, և նախանձախնդիր ախոյեան մըն էք զայն ա՛և իցէ եղանակաւ խեղաթիւրել յանդգնող անհատականութեանց դէմ։ Արդա՛ւեւ մեծ դեր մը, ըսեմ մեծ պաշտօն մը կը կատարէք, երբ Կորիւն վարդապետի պէս վիժած վեղարաւոր մը կամ ի կարգ, յուղղութիւն կը հրաւիրէք, և կամ վեղարը՝ սքեմը թողուլ և ապա իր արտառոց գաղափարները պաշտպանելու սկսիլը կ'առաջարկէք. այդու, հա՛յր պատուական, իրաւամբ չնորհապարտ կը թողուք ձեզ բոլոր Լուսաւորչածին Հայ տարրը, յորոց իբրեւ ամէնէն նուաստը՝ կու գամ ներկայիս հրապարակաւ խորին չնորհակալիքներ յայտնել ձեզ և եռանդագին չնորհաւորել ձեր սուրբ կրօնն ու հաւատն մեր՝ ունեցած հաւատարմութիւնը։

Խնդրելով ընդունիլ անկեղծ զգացմանցս և ակնածական յարգանացս հաւատիքն,

Խնարհ որդի
ՄԱՏԹԷՈՍ Ա. ԿԻՕԶԻԻՄԵԱՆ
Սեօլեօզ, 1 Հոկտ. 1905

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ

ԳԱՀԱԾԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՒՆ ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԴԷՊ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Սքանչարան խմբագրակաւեն

Կայսրէսի իշխանը և իշխանուհին այսօր (Երկ.) երկար ճամբորդութեան մը պիտի սկսին, ծովէն ու ցամաքէն, այցելելու համար Ասիոյ այն ընդարձակ կայսրութիւնը՝ որուն վրայ կը տարածուի Անգլիոյ Օգոստափառ արքային գաւազանը։ Անկարելի է նոյն իսկ ազատ գաղափար մը տալ իրենց սպասող տեսարաններուն ճոխութեան և զանազանութեան վրայ։ Այն պահուն երբ ոտք դնեն Աբօլլօ Գուներէրի ցամաքը մինչեւ Քարաքիէ իրենց մեկնելու օրը պիտի չդադարուտին խորհրդաւոր Արեւելքին չողիւնին մէջ։ Պիտի տեսնեն ա՛յն ծաղկեալ քաղաքները՝ որոնք նախապէս անգլիացի բարտանդիր վաճառականներուն առեւտրական մթերանոցներն էին։ Պօմպայ՝ Կարոլոս Բ.ի Բօրթուկէզ կնոջը օժիտը, դեռ երեք ու կէս դար առաջ ծովային ճահիճ մըն էր, ուր քանի մը հարիւր ձկնորսներ միայն կը բնակէին, և ուր Եւրոպացիք ճանձերու պէս կը մտնէին։ Այսօր Արեւելքի Վենետիկն է այն։ Մատաքա ունեցած է ֆրանսացի ինչպէս նաեւ անգլիացի տէրեր, և հոն բերդը՝ որ անձնատուր եղաւ Լա Պուռտոնէի, Անգլիոյ անցաւ Էքս-Լա-Շապէլի հաշտութեամբ, և վերջերը դարձեալ պաշարման մը դիմադրելով Ֆրանսացիներուն՝ որոնց կը հրամայէր Լալի, մեծ փոփոխութիւն կրած չէ այդ ժամանակէն ի վեր։ Կալկաթայի մէջ Կայսէսի իշխանը և իշխանուհին կրնան տեսնել Սեւ Ծակին դիրքը, և ա՛յն վայրը՝ ուր Ուօրրն Հէսթինկս մենամարտեցաւ Ֆիլիք Ֆրենսէզի հետ։ Բրինսէբի Գաթի մօտ, ուր ցամաք կ'ելնեն Հըկլիէն, կը գտնուի ա՛յն փիշտակարանը՝ զոր Լորտ Էլլենպօրօ կառոյց ի պատիւ Մահարաճբուրի և Բունեմալի յաղթութիւններուն։ Լահօրի և Ամրիցարի մէջ արքայազուն այցելուները պիտի յիշեն ո՛չ միայն Արեւելեան Հնդկաց Ընկերութեան հին կռիւները, այլ նաեւ ա՛յն օրերը երբ նոյն տեղերը իրենց գերագոյն իշխանութիւն հաստատելով՝ նոյն ընկերութիւնը Սիխերուն թագաւորութիւնը աւելցուց բրիտանական կայսրութեան վրայ։ Տէլհիի և Լէքնոուի մէջ բերդերուն և մարտկոցներուն պատերուն վրայ պիտի տեսնեն այն ճեղքերը՝ նշան ահաւոր և ամենադժուարին կռուին, որուն մէջ մխրճուեցաւ Անգլիոյ զինեալ ուժը Հնդկաստանի ցամաքին վրայ։ Պիտի տեսնեն կուսակալանիստ քաղաքը, ուր մեռաւ Հէնրի Լորէնս և զոր վերականգնեց Հէվլօք. պիտի տեսնեն Տէլհիի պատնէշները՝ ուրկէց մեր զինուորները ոմբակոծեցին անասատ քաղաքը, և Բեսպուլի Դուռը՝ ճիշտ էիցը ա՛յն փողոցին, ուր Նիքոլսըն ինկաւ յաղթութեան ժամուն։ Բայց բրիտանական Հնդկաստանի պատմութեան մէջ ասոնք և ուրիշ նշանները չեն միայն որ անոնց ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրեն։ Պիտի ճամբորդեն ա՛յնպիսի երկրի մը և այնպիսի ժողովուրդի մը մէջ՝ որուն տարեգրութիւնը կը սկսի ա՛յն ատեն երբ Անգլիա վաճառական, զինուոր և վարիչ ղրկեց Հնդկաստան։ Այնքէ պիտի անցնեն Արիական աշխատանքին առաջ չինուած մեհեանները աւերակները։

Բաժբութեանի մէջ պիտի այցելեն իշխանները, որոնք իրենց սերնդական ծառը կը հանեն մինչև Հնդիկ պանթէոնին աստուածները։ Բնիկ Հնդիկ ցեղապետներուն արքունիքին մէջ է որ անցեալն Հնդկաստանը ամէնէն աւելի պայծառօրէն տեսանելի պիտի ըլլայ։ Անգլիոյ Վեհապետական Իշխանութեան տակ Հնդկական ցամաքին կարեւորագոյն մէկ մասը կառավարող բնիկ իշխանները կը պահեն տակաւին իրենց պատութիւնը մեծ մասամբ ա՛յն կերպով ինչ կերպով որ կը կառավարուէր Մեծին Աքբարի օրերուն։ Արքայազուն զբօսաշրջիկները Հնդիկ թագաւորներուն չինած փիլատակարաններէն վար պիտի դիտեն ա՛յնքան զանազանակ և ա՛յնքան տարօրինակօրէն փարթամ տեսարաններ՝ որոնց պարզ ցուցակը ներկայացնելն անգամ անկարելի է։ Թաք Մահալի մարմարակուռ պերճութիւնը, հզօր բերդեր և վեհաշուք դամբարաններ, Բաժբութեանի հիանալի ապարանքները, հին Տէլհիի զարմանահրաշ մնացորդները, պատատապաշտ Ազոքայի կառուցած կոթողները, և դեռ շատ ուրիշներ պիտի երեւին ցանկին մէջ, իւրաքանչիւրը իր սեփական պատմութեամբ։ Ոչ նուազ ապշեցուցիչ պիտի ըլլայ նաև դասակարգութիւնը մարդկութեան այլազան ցեղերուն, ո՞

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ 90

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՍՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԻԳ.

ՄԻՍ ՕՌԷԹԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

Դեռատի չինուհին անմեղանակ լեզուով մը Միս Օռէթը դրուատելէ ետք Լավառէտի առջեւ, փափկութեամբ մը զգացուց թէ ինքն ալ Միս Օռէթի չափ կը սիրէ զինքը։

Սըր Մօուլթօն գոհ չէր մնացած բանին անօրէնէն, որ Լավառէտի հետ Թղթակցել միայն կ'արտօնէր իրենց։ Հայր ու աղջիկ երբ բանաէն ելլալով Բի Հօ գետին քարափը հասան, հոն դէմ դէմի եկան վաչխառու Պօլօռիի հետ։ Այս անակնկալ հանդիպումը թէեւ պահ մը չփոթեցուց վաչխառուն, սակայն խորամանկ մարդը անմիջապէս վերստանալով արթնամտութիւնը, կատարեալ յարգանք բարեւեց անգլիացիները և կեղծաւոր շչտով մը,

—Կերեւայ թէ բանտարկեալին քովէն կուգաք, ըսաւ։

Հայր ու աղջիկ թէեւ վաչխառուին ըսածներուն կարեւորութիւն չտալով՝ անցնիլ երթալ փորձեցին, սակայն խորամանկ ազուէսը անոնց հեռապնդելով,

—Կարելի է քիչ մը խիստ կը գրանաք այս ընթացքս, ըսաւ, վստահ պէտք է ըլլաք որ սակայն ես չէի կրցած կռահել գործին ասանկ տխուր հետեւանքի մը յանգիլը։ Իմ միակ նպատակս էր արգիլել Լավառէտի ուզեւորութեան շարունակութիւնը և անոր՝ աղջկանս Բենիլորի հետ ամուսնութիւնը յաջողցնել։

Միս Օռէթ՝ թունաւոր օձէ մը ազդեւածի պէս սոսկում զգալով Պօլօռիէն,

— Ձեր աղջիկը՝ Բենիլոր, բնաւ պիտի չկրնայ Լավառէտի կինը ըլլալ, ըսաւ։

—Դուք այդպէ՞ս կը կարծէք, պատասխանեց Պօլօռի, վերջին ծայր զայրացկոտ դէմքով մը։

—Այո՛, պատուաւոր մարդ մը իր անունը չի տար ձեզի պէս մէկու մը աղջկան. պատուոյ տեսակէտով ձեզի պէս ոչ ներկայանալի ընտանիքի մէջ մտնելու համար պէտք է որ սիրոյ աղդեցութեան տակ ըլլայ մարդ. մինչդեռ Լավառէտ ո՛չ ձեզ կը սիրէ, ո՛չ ալ ձեր աղջիկը։ Լավառէտի հանդէպ ձեր ըրած ձեռնարկներուն յոռի ազդեցութիւնը այս կ'ըլլայ որ, երիտասարդը որ աւուր կը սաստկացնէ ձեզ նկատմամբ ունեցած մեծ զզուանքը։

Պօլօռի կատաղութենէն մոլեգնած՝ թէեւ ուզեց պատասխանել, սակայն Սըր Մօուլթօն դայն արգիլելով,

—Միս Օռէթ խիստ լաւ խօսեցաւ, պարո՛ն, ըսաւ, ես ալ պիտի աւելցնեմ թէ, ձեզի պէս մէկը բնաւ յարաբերութիւն չկրնար ունենալ մեզի հետ։ Սակէ ետք բերանս պիտի չացուի ձեզի պատասխան տալու համար, բայց փոխարինելու համար կոռվիներս միշտ պատրաստ են, որոնցմէ եթէ զերծ մնալ կ'ուզէք, կորսուեցէ՛ք, քաշուեցէ՛ք սըկէ։

Անգլիացին դեռ խօսքը չաւարտած, այն ասոիճան ուժգին կռուփ մը իջեցուց վաչխառուին որ վախէն ստիպուեցաւ երկու քայլ ետ քաշուիլ, առանց սակայն անոնց հետքը ձգելու։

Մարդուկը վերջին ասոիճան վշտացած էր, ո՛չ թէ անոր համար որ Լավառէտի չարիք մը հասցուցած էր ուխիղճը կը տանջէր զինք, այլ կը վախնար որ իր այս ըրածները ասոիճան մը եւս կը դժուարացնէին երիտասարդին՝ Բենիլորի հետ ամուսնանալու խնդիրը։ Պօլօռի այնչափ համակիր չէր Լավառէտի և ոչ ալ անանկ մէկու մը հետ ապրիլ կ'ուզէր, սակայն քանի որ աղջիկը անգամ մը սիրտ տուած էր երիտասարդին, ինք եթէ դայն հեռաւոր Բարիզ չվերադառնար, գիտէր որ աղջիկը բերնի համ պիտի չտար իրեն և մինչեւ կեանքին վերջը գլուխը պիտի տանէր անընդհատ կռիւներով։

Վաչխառուն պահ մը այն հաւատքին եկած էր թէ Լավառէտի՝ Ամերիկայէն մինչեւ Զինատան ճամբորդելու վարձքը վճարելով պիտի կրնար բարեկամութիւնը չտիլ անոր, սակայն չինական պաշտօնեաներու Լավառէտը ձերբակալելը այս ծրագիրն ալ ջուրը ձգած էր։ Ուստի երիտասարդին գլխուն այս փորձանքը բանալէ ետք, Պօլօռի թա Քէ Ռու քաղաքի ամբողջ մանարիններուն դիմած և անոնց քարտուղարներուն մեծամեծ պարգեւներ խոստացած էր որ Լավառէտը փրկեն։ Այս տեսակէտով անգլիացիէն աւելի նպաստաւոր ծառայութիւն մատուցած էր վաչխառուն՝ երիտասարդին։

Այս դիմումներուն ապարդիւն ըլլալը տեսնելով Պօլօռի, ուրիշներու դիմաց որոնցմէ ալ հասկնալով որ խիստ ծանր է գործը, Սըր Մօուլթօնի հետ խորհրդակցելու համար երբ անոր հետ պիտի տեսակցէր, անկէ տեսած նախատինքը բոլորովին վշտացուց զինք։ Կռուփի հարուածները մանաւանդ չատ ցաւցուցին մարմինը վաչխառուին որ անգլիացիներէն բաժնուելէ ետք թէեւ չատ մը հայհոյութիւններ ուղղեց անոնց հացէին, սակայն նկատելով որ անօգուտ վայրաչչութիւններ էին անոնք, ջիղերը հանդարտեցուց։

Պահ մը մտածեց, ինչ ընելու էր հիմա, եթէ Սըր Մօուլթօն Լավառէտը բանտէն դուրս հանելու համար եկած էր այն կողմերը, անհրաժեշտ էր օձիքը չձգել անոնց, որպէս զի առաջիկայ ուղեւորութեան մէջ ալ կարող ըլլար հետապնդել Լավառէտը։

Այսպէս երկու շաբաթ անցաւ և Լավառէտ դեռ կը մնար բանտին մէջ։

Միս Օռէթ ամէն օր պատոյտի կ'ելլար, բայց ուշադիր դիտող մը պիտի տեսնէր որ օր աւուր կը դեղնէր դէմքը աղջկան, որուն աչքերը կը չոլաքրծուէին վիշտի տխուր ու սեւ ծիրով մը։ Աղջիկը երեք անգամ այցելեց բանտ և սակայն ամէն այցելութիւնը իր վիշտն ու ցաւը աւելցնելէ ուրիշ արդիւնք ունեցած չէր։

Պօլօռի անգիրացիներուն անյաջողութիւնը տեսնելով սկսաւ մտածել թէ, արդեօք ինչ բանի կ'սպասէին և թէ ինչո՞ւ համար չէին կրնար նպաստաւոր արդիւնքի մը հասնիլ։

Սեպտեմբերը անցաւ այսպէս և մինչեւ Հոկտեմբերի տասը հինգը ո՛և է ձեռնարկ չերեւցաւ Լավառէտի ազատութեան նկատմամբ։ Տասնհինգերորդ գիշերը սակայն սոսկալի լուր մը առնուեցաւ։

(Շարունակելի)

բոնց պիտի հանդիպին ճամբորդութեան միջոցին։ Դէպի հիւսիս իրենց ընթացքին միջոցին, Բաժբուքը և Ճաթը իրենց թնդանոթ դիմագիծերով պիտի հաւաքուին բարի գալուստ մաղթելու իրենց. Բէշավէրի մէջ ալ սահմանագլխին բոլոր լեռնաբնակ ցեղերը՝ Խայպերի կիրճէն մինչև Բամբր՝ իրենց մասնաւոր ներկայացուցիչը պիտի ունենան։ Ճամբորդութեան մէջ մի հանդուրնին նորագոյն տիպարներ պիտի երեւին, և ո՛ւր որ ալ երթան, պիտի տեսնուի բան մը՝ որ աւելի չտեսնան և աւելի արժանի պիտի ըլլայ դիտուելու քան ճարտարապետութեան չքեղութիւնը կամ մարդկային ցեղերուն զանազանութեան աչքի զարնող պատկերները։ Եւ այս ամէնքէն սա՝ ակներեւ ապացոյցը պիտի ելնէ թէ Անգլիացիք Հնդկաստանը մէջ կը կատարեն գործ մը՝ որուն վրայ կրնայ պարծիլ իրենց հայրենիքը։

Արքայազուն այցելուները իրենց աչքով ու ականջով պիտի իմանան թէ Հնդկաստան անգործ մնացած չէ իրենց Սգոստափառ հօրը յիշատակելի այցելութենէն ի վեր, ճիշդ երեսուն տարի առաջ։ Առաջին անգամ Լորտ Ռանտոլֆն էր որ թելադրեց Վիքթորիա թագուհիին իր անդրանիկ զաւակը Հնդկական սատցուածքներուն այցելութեան ղրկել։ 1875ին Ն. Վեհափառութիւն — այն ատեն Կալլէսի իշխան — ձեռնարկեց իր յիշատակելի պտոյտին Հնդկաստանի մէջ Տիզրայէլիի կառավարութեան օրով, 34 տարեկան հասակին մէջ։ Բայց գահաժառանգ իշխանը և իշխանուհին հիմա պիտի այցելեն այնպիսի ներքին մասերն ալ, որոնք 1875—1876 տակաւին անմատչելի էին։ Վերջին արքայական այցելութենէն ի վեր Հնդկաստանի երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները քառապատկուած են։ Բէշավէր՝ որ արքայական այցելութեան ամէնէն հիւսիսային կէտը պիտի կազմէ՝ ոչ միայն երկաթուղիի հաղորդակցութենէ բոլորովին զուրկ էր երեսուն տարի առաջ, այլ զինեալ աւազակներ գիշերը կը թափառէին փողոցներուն մէջ, ինչպէս կը գրէր Ֆրիր իր Լորտ Սալիսբրիի ուղղած նամակին մէջ։ Այսօր Բէշավէր քաղաքը և արուարձանները Լոնտոնի և արուարձաններուն չափ ապահով են։ Ուրիշ օրինակ մը ալ մէջ բերենք. — Իշխանը և իշխանուհին պիտի այցելեն անուշա նաեւ Կալիւորի մէջ Սինտիա Մահարաճային, Ակրայէն երկու ժամ երկաթուղիով. արդ, 1875ին այսպիսի ճամբորդութիւն մը Ակրայէն մինչեւ Կալիւոր 70—80 մղոն կը տեւէր ձիով կամ կառքով։ Ցունուարին առաջին օրերուն արքայազուն այցելուները ամենայն ապահովութեամբ և հանգստութեամբ պիտի տեսնեն նաեւ Մանտալէյը, Բանկլանի ճամբով, որ Էտուարտ թագաւորին այցելութեան միջոցին բրիտանական պետութեան ալ մաս չէր կազմեր։ Բէթթա, որ 1875ին ապահովութեան գոտիէն դուրս կը գտնուէր, այս անգամ այցելութեան ապահով վայրերէն մին պիտի ըլլայ։ Եւ երբ Հնդկաստանէն մեկնելու ժամը գայ, Կալլէսի իշխանը և իշխանուհին՝ պիտի մեկնին Բարաքի նաւահանգիստէն, որ գրեթէ անկասելի էր Էտուարտ թագաւորին ճամբորդութեան միջոցին, բայց այսօր 100 հազարէն աւելի բնակիչ ունի, և Բէնճապի բարեբեր դաշտերէն հարիւր հազարաւոր թնոս արտածութեանց մեծ կեդրոնը եղած է։

Կեդր. Ասիոյ մէջ այսօր Անգլիոյ ազդեցութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի բարձր է, և ամէն պատճառ կայ կարծելու որ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը ներքին բնիկ վարիչներուն մտահոգութիւնները պիտի բառնայ՝ երկու Տէրութեանց միջեւ սահմանակցական վէճերու կասկածին հետեւանօք։

Հետեւեալը ուղեցոյցն է իշխանին և իշխանուհիին ուղեւորութեան.—

Բոմբ Սահտ	Հոկտ. 27
Սուէզ	Հոկտ. 29
Աաէն	Նոյեմ. 3
Գոմպայ	Նոյեմ. 9

Իշխանը և իշխանուհին մասնաւոր կառախումբով Լոնտոնէն Տուվր գացին և անկէց յատուկ նաւակով Քալէ, ուրկէց ձենովա հասան ուրբաթ առաւօտ։ Իսկոյն անգլիական հիւպատոսը ողջունելով Ն. Արքայական Բարձրութիւնք մտան անգլիական Բինաուն մարտանաւը, որ իրենց կ'սպասէր ձենովայի նաւահանգտին մէջ։

∴ Լոնտոնեն մեկնումին մանրամասնութիւնները.—

Մարլպորօ-Հաուսէն մինչեւ Վիքթորիա կայարանը խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր դիտելու համար Ն. Արքայական բարձրութիւնները, որոնք բաց կառքի մը մէջ նստած էին։ Անոնցմէ քիչ առաջ թագաւորն ու թագուհին կայարան եկած էին, ողջունելով խանդավառ ծափահարութեամբ։ Հեռաւոր ծափերու խլացուցիչ աղաղակը կ'աւետէր իսկոյն Կալլէսի իշխանին և իշխանուհիին գալուստը։ Նոյնը քառակուսի կարմիր գորգ մը փռուած էր արքայական սաղաւարտին մէջ։ Արքայական սպասման սրահին առջեւ քիչ յետոյ եկաւ կեցաւ մասնաւոր կառախումբը հիանալի զարդարանքով։ Սրբազան-վակոնին առջեւ եկան խոնարհեցան ամէն անձք որոնք պատիւ պիտի ունենային ողջերթ մաղթելու։ Թագաւորը և թագուհին պահ մը խօսակցեցան Կալլէսի իշխանին և իշխանուհիին հետ։ Երբ արքայական սաղաւարտէն ելքը սկսաւ, Կալլէսի իշխանուհին առաջին անգամ հրաժեշտ առաւ ներկաներէն, որուն հետեւեցաւ Կալլէսի իշխանը։ Թագուհին առաջին անգամ մտաւ սրահ-վակոնը, իր եաւէն Կալլէսի իշխանուհին, և պահ մը վերջը իշխանը և թագաւորը։ Վերջին հրաժեշտի ողջոյնները նոյն սրահին մէջ փոխանակուեցան։ Լուսաւոր թագաւոր համբուրեց իշխանին և իշխանուհիին երկու երեսներն ալ։ Նոյնը ըրաւ թագուհին։ Երբ մեկնումին վայրկեանը հասաւ, Նոցին Վեհափառութիւնք իջան վակոնէն, և իշխանն ու իշխանուհին իրենց թաշկինակները սկսան շարժել պատուհանէն։

ԹԱՆՃԵՐԻ ՄԷՋ ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ.— Թաճ իր Թանճերի Թղթակցէն հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հրատարակէ Նաւապետ Քրոթերի և սեղվալ Հէթբնի առեւանգումին վրայ։ Երկու սպաները Սէթայի ճամբով Ճիպրալթարէն ճամբայ հանուեցան խումբ մը հետեւորդներով, Թանճերի մօտ խրող անգլիական Ասիսքանս մարտանաւը ջուրին երեսը հանելու համար հարկ եղած նիւթերը առնելու նպատակաւ։ Այս պաշտօնը կատարելէ վերջ, երբ Բ. օր Սեպտ կը դառնային 18 բնիկ ջորեպաններու ուղեկցութեամբ, զինեալ աւազակախումբ մը իրենց վրայ յարձակեցաւ Քասթիլիոսի մէջ, Սեթայէն մէկուկէս ժամ հեռու։ Աւազակներուն պետն էր եղբայրը ուրիշ աւազակի մը Վալիանթի՝ որ ժամանակէ մը ի վեր Թանճերի մէջ բանտարկուած է զանազան գէշ արարքներուն համար։ Բնիկ ուղեկիցները փախան, երկու սպաները և առաջնորդը թողլով իրենց վրայ յարձակողներուն ձեռքը, որոնք լեռը տարին զանոնք։ Բիկ ատենէն առաջնորդը ազատ արձակուեցաւ, որպէս զի սպաներուն նամակները տանի Սեթայի կառավարիչին, յայտարարելով թէ իրենք Վալիանթին եղբօրը կողմէ վար դրուած են իբրեւ պատանդ անոր ազատ արձակման համար։ Մարօքի կառավարութիւնը Թանճերի անգլիական դեսպանին այս լուրը իմանալուն պէս, շրջաբերականներ ղրկեց բոլոր Մարօքեան գործակալներուն և Անկէրա ցեղին պետերուն, անոնց միջամտութիւնը խնդրելով առեւանգեալներուն ազատման համար։ Անկէրայի կառավարիչը զինուորական միջոցները ձեռք առաւ մեկուսացնելու համար աւազակները եւ անոնց հետ հաղորդակցելով ազատ արձակման պայմանները իմանալու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բարիզի մէջ շրջան ընող զրոյց մը, որ պաշտօնապէս հաստատուած չէ, կ'ըսէ թէ ֆրանսական յատուկ պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկուի գերմանական կայսեր, նպատակ ունենալով բառնալ երկու երկիրներուն միջեւ դեռ տիրող ձգտումը և լաւագոյն համաձայնութիւն մը առաջ բերել Ֆրանսայի և իր արուեստեան դրացիին միջեւ։ Այս տեսակ լուրի մը հրապարակ ելնելուն իրողութիւնն իսկ ցոյց կուտայ թէ կացութիւնը խիստ ձգտեալ կը նկատուի, և թէ Մ. Ռուվիէ և իր պաշտօնակիցները կ'աշխատին ամէն հնարաւոր զիջում ընել, բաւական է որ Գերմանիոյ հետ գժտութիւնը վերնայ։ Նախարարութիւնը որոշ ծրագիր մը չունի տակաւին, և յայտնի է թէ Խորհրդարանին վերաբացման պահուն խիստ քննադատութիւններու առարկայ պիտի ըլլայ այս անտուգութիւնը։ Մամուլին մէջ երեւցած բոլոր հակաճառութիւնները Ներակոյտին և Երեսփ. Ժողովին բեմին վրայ պիտի բերուին։ Թերթերէն ոմանք կը յայտարարեն թէ Ֆրանսա միջադէպի մը կամ սխալի մը զոհն է, և մութին մէջ կ'երերայ, Ռուվիէ երկդիմի քաղաքականութեան մը կը հետեւի, կ'ըսէ Ժօռէս, մանաւանդ միջազգային ասպարէզին մէջ։ Մ. Ռուվիէ վէճին դիր քաղաքականութեան հարուած մը տուաւ, բայց ե՞րբ անգամ մըն ալ Ֆրանսա ձեռք պիտի ձգէ Մ. Տէլքասէի հայթայթած պատեհութիւնը, կը հարցնէ Մ. Ժօռէս։ Ֆրանսայի նաւատորմիղն ու բանակը հիմա ամէն ժամանակէ աւելի զօրաւոր են, կրնայ վստահիլ Անգլիոյ նաւատորմին և ցամաքային զօրութեան վրայ։ Անգլիա և Ֆրանսա պիտի կրնան Գերմանիոյ զինուորական զօրութիւնը չէզոքացնել։ Անգլիա պատրաստ է, Ֆրանսա ե՞րբ անգամ մըն ալ արիթ պիտի գտնէ Ֆրանքֆորթի դաշնադրութիւնը ջնջելու։ Մ. Ժօռէս վտանգաւոր կը նկատէ Մ. Տէլքասէի քաղաքականութիւնը, բայց գտնէ անիկա ծրագիր մը ունէր, լաւ մտածուած, և իր պատասխանատուութեան քաջութիւնն ալ ունէր։

∴ Երէկ Իրիկուան անգլիական թերթերուն մէջ հետեւեալը կը կարդանք. — Դիւանագիտական և ուրիշ կեդրոններու մէջ Վիլհէլմ կայսեր ղրկուելիք ֆրանսական յատուկ պատուիրակութեան մը զրոյցը ընդհանուր խօսակցութեան նիւթն է Բարիզի մէջ։ Իրաւ է որ տակաւին ստուգութիւն գտած չէ զրոյցը, բայց այս լուրը առաջին անգամ հրապարակ հանող կարեւոր դիւանագէտ մը, որ Մեծ Տէրութեան մը դեսպանն է, կը յայտարարէ թէ անստուգութիւն և վարանում կը տիրէ դեռ, սակայն կարելի է որ այսպիսի պատուիրակութիւն մը չատ չանցած Պերլին երթայ։ Ժամանակէ մը ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուին Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ, և պատուիրակութիւնը պարզապէս տրամաբանական արդիւնքը պիտի ըլլայ կացութեան։ Կը կարծէ թէ այս պատուիրակութեան համար ընտրուելու հաւանական անձն է Մ. Լէօն Պուռժուա։ Քանի մը ամիս առաջ խօսք կար թէ Պերլին պիտի երթայ պաշտօնով մը, և յետոյ Պերլինի ֆրանսական դեսպան պիտի երթայ։ Բայց վերջին յայտնութիւններուն հետեւանքով չէ որ այս պատուիրակութիւնը պիտի ղրկուի, այլ Մարօքի ժողովին վերաբերեալ քանի մը խնդիրներ պիտի կարգադրուին։ Քանի որ Վիլհէլմ կայսր Տր. Բոզէոր Բարիզ ղրկեց, ինչո՞ւ Ֆրանսա Պուռժուան Պերլին չղրկէ։ Բայց տարակոյս չկայ որ եթէ ֆրանսական պատուիրակութիւն մը Պերլին երթայ, ներկայ յայտնութիւններէն բղխող ուրիշ խնդիրներու վրայ ալ պիտի խորհրդակցուի, իրենց փոխադարձ յարաբերութիւնները բարւոքելու նպատակաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— ՀԱԿԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ.— Տէյլի Թելեկրաֆի Բեթերսպուրկի Թղթակիցը հետեւեալ չահեկան հեռագիրը ղրկած է.— Ռուսեւ-Թրանսկան պատերազմին վերջանալէն ի վեր տարտամ զրոյցներ և մանրամասն լուրեր չրջան ըրին Ռուսիոյ և Եւրոպայի Կեդրոնական Տէրութեանց միջեւ մօտալուտ դաշնակցութեան մը վրայ Անգլիոյ և Ճաբոնի դէմ, և այս լուրերը ու զրոյցները յաջորդաբար առաջ բերին յոյս, երկիւղ, գովեստ և պարսաւ։ Հարկ չկայ զրաղիլ հիմայ սա՝ խնդրով թէ այս յայտարարութիւնները և գուշակութիւնները հիմնաւոր էին թէ ոչ, բայց կարող եմ հաստատելու թէ հիմա ատենք բնաւ հիմ չունին, եթէ նոյն իսկ անցեալին մէջ հիմ ունէին։ Ռուսիա աչքի առջեւ ունենալով մեծ ու պատուաւոր դիրքը՝ զոր մինչեւ ցարդ կը գրաւէր Եւրոպական Պետութեանց ընտանիքին մէջ, որոշած է իր կարեւոր պարտաւորութիւնները կատարել նաեւ ապագային անոնց մէջ։ Որոշած է այս կամ այն Եւրոպական Տէրութեան առաւելութիւն չտալ Մեծն Բրիտանիոյ հակառակ։ Ուստի այս կամ այն Տէրութեան հետ վարողիչ զինակցութիւններ պիտի չկնքէ, այլ Ֆրանսայի հետ զինակցութիւնը հաստատմաբար բարձր պահելով, մտերմական յարաբերութիւններ պիտի մշակէ միւս բոլոր Տէրութեանց հետ, և հոգ պիտի տանի որ հարիւր տարի առաջ Վիեննայի Վեհաժողովին կողմէ պարտաստած միջազգային հաւասարակշռութիւնը չխանգարուի։ Իր ալխատութիւնները աւելի ներքին բարգաւաճման համար պիտի ըլլան։

∴ Էֆ տը Բառիի մէջ Մ. Էլի տը Սիօն յօդուած մը կը հրատարակէ Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան վրայ։ Մ. Սիոն հեղինակութիւն մը ճանչցուած է Բարիզի մէջ։ Կը ջատագովէ Անգլիոյ հետ մտերմական համաձայնութիւն մը, և կ'զգուշացնէ Ֆրանսան երբէք ոչ է քաղաքական կարգադրութեան չգալ Գերմանիոյ հետ։ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի և Անգլիոյ հետ համաձայնութեան մը գաղափարը նոր չէ և Մ. Տէլքասէէն չի բղխիր։ Երեք երկիրներուն միջեւ փոխադարձ համաձայնութեան մը գաղափարը արդէն նոյն իսկ Լորտ Սալիսպրիէն բղխած է, բայց Պիզմարք իշխան այդ համաձայնութիւնը չյաջողցուց։ Գերմանիա Վիլհէլմ Բ.ի օրով աշխարհաւաալ քաղաքականութեան մը հետեւելով, հեռզհետէ աւելցաւ Անգլիոյ տհաճութիւնը և յայտնի էր որ երթալով Մեծն Բրիտանիա ռուսեւ-ֆրանսական մերձեցման պիտի յարի։ Հիմակ որ Անգլիա իր զինակցութիւնը Նորոգեց Ճաբոնի հետ, Ռուսիա պէտք է համաձայնեցնէ մը գայ Անգլիոյ հետ։ Ռուսիա պիտի երաշխաւորուի որ շատ տարիներու համար Մ. Ֆոնոյ մէջ կացութիւնը փոփոխութիւն պիտի չկրէ ի վնաս իրեն, և Անգլիա եւս պիտի ապահովուի Հնդկաստանի մասին։ Այսպիսի համաձայնութիւն մը ուղղակի Գերմանիոյ դէմ եղած չըլլար, որուն հետ Ռուսիա կրնայ չարունակել իր սիրալիր յարաբերութիւնները։ Մ. տը Սիոն անխուսափելի չի նկատեր պատերազմը Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ, և կը խորհի թէ այդպիսի պատերազմ մը մարդկութեան համար շատ աւելի մեծ աղէտ մը պիտի ըլլայ քան 1870ի պատերազմը։ Բայց խնդիրը ա՛յն է որ Բարիզի և Բեթերսպուրկի մէջ արթուն ըլլան պետական մարդիկը, և Պերլինի թելադրութիւնները չյաջողին անգլեւճառնական զինակցութեան դէմ։

ԹՕԿՈՅԻ ԴՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔԸ.— ՍՐՏԱՑՈՂՋ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ ՄԵՀԵԱՆԻՆ ՄԷՋ.— Իզէ ծովածոցը, ուր ճաբոնական նաւատորմիղը կը մնայ, կղզի-կայսրութեան ամէնէն աւելի պատմական ջուրի մասն է։ Հոս սկսաւ Ճաբոնի ծովային զօրութիւնը։ Ճաբոնական առաջին մարտանաւերը հոս չմնուեցան, և հարիւրաւոր տարիներ առաջ անկէց ճամբայ ելաւ ճաբոնական արշաւախումբը դէպի Քորէա։

Ընդամէնը հիմա 16 մարտանաւեր խարսխած են նոյն ծովածոցին մէջ։

Ծովակալ Թոկօ իր դրօշը պարզած է Շիֆէօիմա զրահաւորն վրայ։ Ծովակալ Տէվա կը գտնուի Մաճյու Մարուի մէջ, և ծովակալ Քաթաօքա իր նաւախումբին կը հրամայէ պարզելով իր դրօշը Նիբիճի վրայ։

Գաւառական ժողովին մէկ ուղերձին պատասխանելով, ծովակալ Թօկօ ըսաւ թէ չգիտ ընդունելութեան արժանի չէ իր քիչը։ «Թօկօ» անունէն ինքզինքս յոգնած է։ Ցաղթութիւնը գլխաւորաբար կը պարտինք երկնային շնորհաց, և մասամբ ալ սպաներուն և նաւաստիներուն քաջութեան։

∴ Եամատայէն ալ հետեւեալը կը հեռագրեն.— Եամատա Ճաբոնի ամէնէն գեղեցիկ գաւառակներէն մին է, և այսօր (Հոկտ. 18) հոս պարզուած տեսարանը յոյժ սրտագրաւ էր։ Փողոցները ծածկուած են դրօշներով եւ կանթեղներով։ Քաղաքը կը ծանչէ ո՛չ միայն իր տարեկան տօնը, այլ նաեւ ծովակալ Թոկոյի ժամանումը։

Ամբողջ գիշերը անձրեւեց անընդհատ։

Բիչ առաջ այցելութիւն մը տուի ծովակալ Թոկոյի, որ ահա կառք պիտի նստի մեհեան երթալու համար։ Սպասուածին հակառակ, ճառ պիտի չխօսի, այլ պարզապէս պիտի կատարէ պաշտամունքին ծէսը։

Ծովակալ Քամիմուրա ըսաւ ինծի թէ ճաբոնական նաւատորմիղը չինեւճառնական պատերազմէն վերջ չյայտնեցաւ Իզէ մեհեանին։ առաջին անգամն է որ ճաբոնական այսքան մեծ նաւատորմիղ մը հաւաքուած է ծովածոցին մէջ։

Հարցուցի ծովակալ Քամիմուրայի թէ ո՞րն էր ամէնէն տագնապալից վայրկեանը նաւային ճակատամարտին մէջ։ Ծովակալը պատասխանելով, «կռիւին ժամանակ ամէնէն տագնապալից վայրկեանները անո՛նք են երբ իմ հեռադիտակովս կը դիտեմ թշնամիին դիրքը։ Բոլորտիքս նայած ատենս կացութիւնը որոշ չէ. բայց երբ հեռադիտակը աչքս վար կ'առնեմ, բոլորովին գոհ եմ. միտքս կը խաղաղի եւ ընելիքս գիտեմ։ Այն ատեն կը մնայ միմիայն կռուիլ, և կռուիլ մինչեւ վերջը։»

Եամատայի կայարանէն հինգ մղոն անդին կ'անցնինք քաղաքէն, Թուզու գետին միւս կողմը։ Հո՛ն է սրբավայր մեհեանը, ուր Միքատոյին մեծամեծակ նախահայրերուն ոգիները կը պաշտուին։ Դարերէ ի վեր ներկուած կամ ծեփուած չէ չէնքը, և մայած է դարերու ճնշումին ներքեւ։ Բնաւ զարդ, զարդարանք չկայ. պարզապէս սրբատեղի մըն է, —ամենամեծը Ճաբոնի բոլոր մեհեաններէն։

Նախ և առաջ, Ծովակալ Թոկօ երկրպագեց ներքին սրբարանին մէջ։ Իրեն կը հետեւէին իր նաւազները և սպաները։

Տեսարանին վսեմութիւնը և հանդիսաւորութիւնը սրտամփոփ էր, երբ ա՛յն մարդիկը՝ որոնք անհերեւակայելի վտանգներու դիմադրութեամբ խիզախած էին և պատերազմին փառայեղ դափնիները չահած էին, ահա կուգային իրենց չնորհակալու զգացումները մատուցանելու Մեծ Անտեսանելիին։

Ծովակալ Թօկօ գլխարկը հանելով իր գլուխը խոնարհեցուց, և յարգանքով ու պատկառանքով կատարեց օրինադրեալ արարողութիւնը։ Խոնարհութեան տիպարն էր։

Բոլոր ծովակալները և սպաները, իրենց ոտքի մամուները և գլխանոցները հանելով, սրբարանին սանդուխէն ելան, և այս տողերս գրուած պահուն անոնք աւանդական արարողութիւնները կը կատարեն, և եղջերափողները կը հնչեն յաղթական քայլերգը, մինչ 2500 ճաբոնցի նաւազներ հանդիսական գնացքով մեհեանին չրջանը կ'ընեն և կը յառաջանան դէպի խորանը։ Ծովակալ Թօկօ իր բարեպաշտութիւնը աւարտեց ներքին սրբարանին մէջ, և հիմակ ահա դուրս կուգայ անկէց, արտաքին սրբարանը, իր անբարբառ պաշտելութիւնը և երկրպագութիւնը ընելու։

∴ Երէկ, Հոկտ. 23, նաւահանդէսը սկսաւ Թօքիոյի ծովածոցին մէջ, մարտանաւերը չարուած են եօթը կարգի վրայ, ծովածոցային սկսեալ մինչեւ Հանէտու, միջոցը տասը մղոն տարածութիւն մը։ Գծին առաջին երեսին վրայ կը գտնուին Ռուսերուն ձեռքէն գրաւուած մարտանաւերը։ Նաւահանգէստին վերջ հացկերոյթ պիտի չըլլայ, և մնացեալ նաւատորմիղները պիտի ցրուին։ Կայսրը նաւահանգիստը պիտի դիտէ Ազատ դահլիճորին մէջէն։

∴ Թօքիոյի Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Միքատոն Իզէ մեհեանը պիտի այցելէ՝ հաղորդութեան կընքումին աւետիսը կայսերական նախահայրերուն ոգիներուն առջեւ դնելու։ Արարողութեան թուականը դեռ որոշուած չէ։ Հաղորդէպ իրողութիւնն մըն է Միքատոյին անձամբ Իզէ մեհեանը այցելելը։

∴ Իբրեւ հետեւանք պատերազմի դաշերուն, զինուորական մանրամասն ծրագիր մը պիտի ներկայանայ Երեսփ. Ժողովին։ Երկու զօրաբաժին պահակ պիտի կենան Քօրէայի մէջ հրամատարութեամբ զօրավար Հազէկավայի։ Զօրավար Օչիմա առաջին կարգի զօրավարի տիտղոսով պիտի հրամայէ Մանչուրիոյ ճաբոնցի զինուորներուն։

ՃԻՒԱՂ ԿԻՆ ՄԸ.— Արեւմտեան Բրուսիոյ Լիպ քաղաքին մէջ սկսաւ Մանքօ անուն կնոջ մը դատավարութիւնը։ Ծայր աստիճան գեղեցիկ, այս կինը 18 տարեկան հասակին մէջ ամուսնացած էր Ցայզիկ անուն մարդու մը հետ, որ երեք տարուան դժբախտ ամուսնական կեանքէ մը վերջ յանկարծ մեռաւ։ Իր երկրորդ ամուսինն ալ մեռաւ յանկարծ, իսկ երրորդը ռէվոլվերով զարկաւ ինքզինքը բայց քընութեան պարագաները կասկած յարուցած էին ժամանակին թէ իրվոլվերը իր ձեռքը դրուած էր մահէն վերջը։ Կինը յետոյ բախտախնդիր կեանք մը սկսաւ վարել, մէկ մասը Բարիզի մէջ, ուր երեք-չորս ամուսնական փորձեր ալ ճաչակեց, միշտ սա՝ հետեւանքով որ իր էրիկները կա՛մ անյայտ եղան կամ ամուսնալուծում բերին։ Իր առաջին ամուսինին՝ Ցայզիկի դիակը գերեզմանէն հանուեցաւ, և թէեւ երկար ատեն անցեր էր անոր թաղուելէն ի վեր, բայց անոր դիակին մնացորդ մասին մէջ երկաթ հոգի մեռցնելու բաւով սիրիկին գտնուեցաւ։ Ինքնուն վկաներ պիտի քննուին որոնց մէջ կայ Բարիզէն ալ մէկը, որուն հետ ապրած է մանքօ։

ՎԱՐՁԱՑԻՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ.—Սէլիկի Ազգային Գանձապահ Լի Քլարքի անձնասպանութիւնը տարօրինակ իրողութիւններ երեւան կը հանէ հետզհետէ։ Բէնսիլվանիոյ նահանգին պաշտօնէից գայթակղալից արարքին վրայ։ Լի Քլարք տեսնելով որ իր դիրքը անպատուուած է և Գանքան պիտի մնան կանայ, իր կինը և զաւակները համբուրելով ատրճանակ պարպեց գլխուն։ Հիմա յայտնուեր է որ Գանքային սընանկութեան պատճառները վարչական պաշտօնեաներն են եղեր, որոնք Բէնսիլվանիոյ նահանգին կառավարական ստուկին անունով նոյն գանքան դրուած 156,000 անգլ. ոսկի արժող պարտատոմսերը ուղղծնուն պէս կ'առնեն կը գործածեն եղեր, և խեղճ Լի Քլարք անոնց գործիք եղեր է։ Գանքային կորուստը 200,000 անգլ. ոսկին կ'անցնի, և այս գումարը կուսակցապետներուն պաշտօնէից կոկորդը անցեր է։ Մերակուտական մը մինչև 80,000 ոսկի փոխ առեր է։ Քլարք երեսուն տարիէն աւելի Գանքային մէջ կը ծառայէր, և չատ հարուստ մարդ մը համարուած էր։ Իր տարեկան ծախքը 60 հազար ոսկի էր։ Ամէն կիրակի ժողովարան կ'երթար։ Անցեալներն ալ Գանքայի գող ամերիկացի պաշտօնեայի մը համար ըսուեցաւ թէ ժողովարանէն պակաս չէր ըլլար կիրակի օրերը եւ սուտ չէր խօսեր։ Սնանկութենէն խուսափելու իր վերջին յուսահատ կռիւին մէջ Քլարք իր անձնասպանութենէն 48 ժամ առաջ խարեց Գանքային Տնօրէն Մր. Կվինկերը որ վճարեց անոր 10,000 ոսկինոց մէկ պարտքի չէքը։ Բայց առաջ չփրկեց զինքը։ Տնօրէնը այս աղէաքին բոլոր պատասխանատուութիւնը վարչային պաշտօնեաներուն վրայ կը ձգէ, և կ'ըսէ թէ քննութիւնը պիտի խախտէ հանրային վստահութիւնը Բուզվէլթի պաշտպան կուսակցութեան վրայ։ Մր. Կվինկերը այսպէս խօսած ատենը ձեռքերը կը գալարէր և կուլար իր դժբախտութեան վրայ։

∴ 20,000 անգլ. ոսկի գողցող էտուարտ Բրնլիֆ անբեալ օր վերջապէս ձերբակալուեցաւ Քոնէքթիքըթի մէջ, և բոլորովին խոստովանեցաւ։ Բրնլիֆի պաշտօնն էր, ինչպէս ըսինք անցեալ օր, ծրարներուն դրամը առնել տեղական պանքաներէն և ուրիշներուն ղրկել։ Բռնուած ժամանակ գրպանը 50 ոսկի միայն գտնուեցաւ, բայց յայտարարեց թէ գողցած դրամը ամբողջ պահած է և պիտի տայ։ Պահած տեղը չըսեր մինչեւ որ դատարանը խօսք չտայ ներելու իրեն։ Յայտարարեց թէ ամիսը 13 ոսկի կ'առնէր, և ամէն օր մեծաքանակ դրամներ անցնելով ձեռքը գործին բերմամբ, փորձուեցաւ գողնալ։ Անդամ մը 50,000 ոսկի ձեռքը անցաւ, և փորձուեցաւ ա՛յն ատեն գողնալ, բայց խորհեցաւ թէ պարկեշտութիւնը ամենէն լաւ քաղաքականութիւնն է։ Կը ցաւի որ մինչեւ վերջը ա՛յդ համզուումին վրայ չմնաց, և փախչելէն հինգ վայրկեան եւրը հասկցաւ թէ այս կեանքը ցաւալի է։ Ցայտարարեց նաեւ թէ Գանքաները խելացիութիւն չեն լներ 13 ոսկի ամսականով կին և զաւակ պահող մարդու մը հազարաւոր ոսկիներու վրայ գրած տեսնելու պաշտօն տալով։ Ասիկա մարդուն բարոյականը կ'ապէ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 22 հոկտ.— Թօքիոյէն կը հեռագրեն Թայմսի թէ Ճաբոնի կառավարութիւնը մտադիր է իր բանակին վրայ 15—20 զօրաբաժին աւելցնել՝ կարենալ կատարելու յանձնառութիւնները՝ Անգլիոյ հետ կնքած դաշնակցութեան բերմամբ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ թագաւորը և թագուհին ամսոյս 28ին Ճենովա պիտի երթան։ Իրենց առաջին պաշտօնական այցելութիւնը պիտի ըլլայ այդ քաղաքին։ Նաւահանգիստին մէջ կատարուելիք կարեւոր չինութեանց հիմնարկէքին ներկայ պիտի գտնուին։ Ֆրանսական նաւաբաժինը այդ առթիւ Ճենովա պիտի երթայ ողջունելու Իտալիոյ թագաւորը և թագուհին։ Ճենովայի մէջ չքեղ ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ Նոցին Վեհափառութեանց։ Քաղաքապետութիւնը 150,000 ֆր. քուէարկեց ընդունելութեանց հանդէսներուն համար։ Այդ առթիւ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ԷՏԻՄՊՈՒՐԳ.—Լորտ Ռոզպէրի ազգասական կուսակցութեան մէկ գումարումին մէջ ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ Սըր Հէնրի Բէմֆիլդ Պէնըրմէն չատ լաւ վարած է այդ կուսակցութեան մէկ մասը որուն պետն է։ Լորտ Ռոզպէրի յարեց թէ Սըր Հէնրի Բէմֆիլդ Պէնըրմէն մօտերս ամբողջ կուսակցութեան վարչութիւնը ձեռք պիտի առնէ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սէվիլէն ու Մալակայէն կը հեռագրեն թէ աւազակներու նոր խումբեր կազմուած են, որոնք գիւղերը կ'ապատակեն։

ՊԷՐԼԻՆ.— Այստեղի զինուորական չրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Մոլթքէի յիշատակարանին բացման օրը (հոկտ. 26) Գերմանիոյ կայսեր անդրանիկ զաւակը հաղարապետութեան աստիճանին պիտի բարձրանայ և Մոլթքէի եղբօրորդին՝ Լուիս Մոլթքէ ալ ընդհանուր սպայակոյտին անդամ պիտի կարգուի։ Մարէշալի աստիճան պիտի տրուի Շլիֆէն զօրավարին։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Լուպէ, վարչապետ Ռուվիէի և հետեւորդներուն հետ, այս առաւ Բարիզն ճամբայ ելաւ դէպի Սպանիա։

ՀՌՈՄ.—Երբեակ Զինակցութեան յօդուածներէն մէկը որ երեւան հանուեցաւ, մեծ յուզում առաջ բերաւ։ Կ'ըսուի թէ այդ Զինակցութեան մէկ յօդուածը կը տրամադրէ որ դաշնակիցները համերաշխ են միջազգային բոլոր գործերու համար։

—Գերմանական Թrkքիս մարտանաւին հրամատարը Տարասալէմէն հոկտ. 19 թուականով կը հեռագրէ Գէ տեղակալ Սոմմէրֆէլա բնիկներուն հետ ընդհարում մը ունեցեր է, որոնցմէ 22 հոգի սպաննուեր են։ Գերմանները կորուստ չեն ունեցած։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճաբոնական Սանսօ Մարու փոխադրանաւը որ Նիուչուանկէ Տալնի կ'երթար, ծփուն ականի մը զարնուելով ընկղմեցաւ։ Երեք նաւազ միայն կորսուեցան։

ԲԷՇԹԱ.— Թէյլէրվարիի Դաւիթին անդամները այս առաւ իրենց երդումը ըրին կայսեր։ Ցետոյ ունկնդրութեան ընդունուեցան կայսեր կողմէ։

Այսօր սրով մենամարտ մը տեղի ունեցաւ Հէրզէք և Մատարասաք երեսփոխաններուն միջեւ, մէկը ազատական և միւսը Բոչութեան։ Մ. Հէրզէք գլխէն վիրաւորուեցաւ թեթեւապէս։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
6, ԲԷՐԼԻՆԵՆ-ԲԱՐՄԱՔ-ԴԱՐՈՒԻ ՓՈՂՈՑ, 6
ՀԻՒԱՆԴ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՊԵՍԱՐԱՊԻՈՅ ԵՒ ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻ առաջնորդ Տ. Ներսէս արքեպիսկոպոս Խիտաէվրտեան Սեպտեմբեր ամսոյ 24ին Աքքէրման այցելեց։ Տնեսդր նաւահանգիստում (Աքքէրմանը Տնեսդր գետի վրայ է) ժողովուրդը բաղկացած թէ Հայերից թէ Ռուսերից, անհամբեր սպասում էին շոգենաւի գալը։ Տեղւոյս Հայոց երեւելիներ իրենց մէջ ունենալով քաղաքապետը Պ. Պելիքսվիչը և Նորա օգնականը Պ. Կոչալեանը և ոստիկանապետ Պ. Բուզնեցովը հաւաքուած պատրաստ էին Սրբազանի դիմաւորելուն։ Շոգենաւը արագ արագ մտաւ նաւահանգիստը և կեցաւ։ Իսկոյն պատգամաւորութիւնը գնաց ալեհամբոյրի։ Սրբազանը օրհնեց եկողները և չրջապատեալ ժողովուրդի բազմութեամբ իր հետ ունենալով Կոնսիստորիայի անդամ Տ. Բարսեղ քահանան և երկու դպիրներ, նստեց կառք և ուղեւորեցաւ դէպի Հայ Եկեղեցին։ Բակում (եկեղեցւոյ) այդ ժամանակ հաւաքուած էր տեղւոյս եկեղեցւոյ երկսեռ երգեցիկ խումբը իր խմբապետով (Պ. Եղիազարեանցի), որ գեղեցիկ երգեց «Հրաշափառ» և «Ուրախ լեր» շարականները։ Տեղւոյս ժամանակաւոր հովիւ Տ. Գաբրիէլ քահանայ Տուրփայեանը ցուցուց Նորին Սրբազնութեան եկեղեցւոյ հնութիւնները։ Սրբազանը կարճ և գեղեցիկ քարոզ ասելէ ետքը ուղեւորեցաւ դէպի եկեղեցական տունը, ուր պատրաստուած էր սեղանը։ Կիրակի օրը խուռն բազմութեան մը ներկայութեան Տ. Ներսէս արքեպիսկոպոս պատարագեց սպասաւորութեամբ Տ. Բարսեղ և Տ. Գաբրիէլ քահանաներու։ Արարողութիւնը խիստ յուզիչ էր։ Երկսեռ երգեցիկ խումբը իր նեղդաշնակ եղանակով և Պ. Գալփակչեան սօլօ երգում էին շարականները։ Եպիսկոպոսական պատարագը ներկայացնում էր մի անմոռանալի տեսարան, նկատի ունենալով որ մեր Աքքերմանեցիք ահա տասնուութը տարիէ ի վեր եպիսկոպոսի երեսը չէն տեսեր։ Նորին Սրբազնութիւնը խօսեց քարոզ, որը գրաւեց ժողովուրդի սիրտը։ Երեկոյեան՝ ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարուելէ ետքը։ հաւաքուեցաւ վարժարանի դահլիճում իր շնորհաւորութիւնը մատուցանելու Նորին Սրբազնութեան։ Ժողովում, որը բացուեցաւ սրբազանի նախագահութեամբ զբաղուեցան քահանայական խնդրով։ Երկու ամիսէ ի վեր չունինք քահանայ։ Վախճանած Տ. Աբրահամ Ա. քհ. Մատաթեանի տեղ ըստրեցինք մի ճեմարանական և զարգացեալ քահանայ Գրիգորպոլսէն՝ Տ. Յովհաննէս Զուլպարեանը, որը սրբազանը չհաստատեց մեզի։ Ժողովուրդը մեաց հոգեւորապէս տրը։ Եկող ժամանակաւոր հովիւը, որ հաղիւ մէկ չաբաթ էր Աքքերմանում, Տ. Գաբրիէլ քահանան հրամարուեցաւ իր պաշտօնից, չուզենալով մնալ այն պատճառով որ ժողովուրդը (մեր հարուստները) 360 ռուբլիից (45 օսմ. ոսկի) աւելի տարեկան ռոճիկ չուզէ տալ։ Նկատի առնելով որ քահանան ի հարկէ կին և տղայք ունի և ամսական 30 ռուպլիով չատ դժուար է ապրելու։ Աքքերմանում տնօրէնները, մկրտութիւն, պսակ և թաղում չատ քիչ է կատարում ժողովուրդի սակաւութեան պատճառաւ։ Աքքերմանցիները մեզ մնաց առանց հոգեւոր հովիւի։ Սրբազանը մխիթարեց ժողովուրդը դարձնելով նորա աչքը վարժարանի բարեկարգութեան, միւս օրը Սրբազնութիւնը բարեհաճեց ուղղաւորուիլ Քիշնեւ իր պաշտօնատեղին։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ Ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան և գլխաւոր անդամներէն Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Գրիգոր էֆ. Խորեան և Զարեհ էֆ. Տիլպէր երէկ առաւ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանին մէջ, նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան, խորհրդակցութիւն մը ունեցան վաղը Ղալաթիոյ Խորհրդարանը գումարուելիք Բաղաքական Ժողովոյ օրակարգին պատկանող խնդիրներու վրայ։ Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Վսահ. Ռօպէր էֆ. Եսդրճեան եւս այցելեց Ն. Սրբազնութեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. երէկ Պատրիարքարան երթալով այցելեց երկու դիւանապետներուն։

ԻԶՄԻՐԻ ազգ. վարչութիւնը այս օրերս հաւաքական մէկ քանի նիստեր գումարելով զբաղած է դրամական խնդիրներով։ Այս խնդիրը, ինչպէս կը գրէ մեր թղթակիցը, կը դառնայ Տնտես. Խորհրդոյ դատարկ սնուցկին և պիտանի վրայ, որ, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ անլուծելի մնացած է, հակառակ այդ պիտանիին չատ մը չահաբերներ ունենալուն։ Բոլոր առկաւաւոր պահանջատէրերը և կրթ. պաշտօնեաները բողոք բարձած են Տնտես. Խորհուրդին դէմ, իրենց առնելիքը պահանջելով։

ԴԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ Ս. Յակոբ եկեղեցիին մէջ կիրակի օր հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան, նոյն եկեղեցիին եպիսկոպոսական զգեստ նուիրող բարեսիրա ազգայիններու ենթկեցոց հոգւոյն համար։ Ն. Սրբազնութիւն առաջին անգամ ըլլալով կրեց այս զգեստը որ չուրջ քսան ոսկիով առաջ եկած է, և գեղեցիկ պարզութեամբ մը շինուած։ Պատարագին ներկայ գտնուած էր երկսեռ խուռն բազմութիւն մը։ Պատարագէն յետոյ, Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, որուն ներկաները ձայնակցեցան ամէններով։ Պատարագիչ Սրբազանը թէ չաբաթ գիշեր և թէ կիրակի օր հիւրասիրուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ Ատենադպիր Սարգիս էֆ. Կիւլէրեանի բնակարանը։

— Դասըմ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը կը տեղեկացնէ մեզ թէ անհիմն են չարաթ օր հրատարակուած այն տողերը թէ՝ ատենադպիր էֆ.ն գիշեր մը եպիսկոպոսական զգեստ հագնելով իր բնակարանին մէջ, գայթակղութիւն պատճառած ըլլայ թաղեցիներուն։ Ասանկ բան մը գոյութիւն չունի, կ'ըսեն, և Պատր. Փոխանորդ Սրբազանին քննութեան վրայ ստուգուած է թէ ո՛չ եպիսկոպոսական զգեստ հագնող կայ և ոչ գանգատող թաղեցի։ Ընդհակառակը թաղեցիները գոհունակութիւն կը յայտնեն նոյն ատենադպրին տիկնոջ որ նախաձեռնարկը եղած է այս զգեստաշինութեան և անձամբ հոգած է անոր։

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ բարձր. վարժարանը իր ԺԹ. տարեշրջանը սկսաւ Սեպտեմբեր 1ին յորում տեղի ունեցաւ դպրոցին վերաբացումը։ Արդէն կազմակերպուած ուսուցչաց խումբին վրայ աւելցաւ նաեւ ֆրանսերէնի ուսուցիչ մը, յանձին Հմայեակ էֆ. Ուղուրլեանի։ Աշակերտաց թիւը 100ի հասած է արդէն, այս տարի բաւական թաղով աշակերտներ եկան Դամարանէն, Ատանայէն, Մէրսինէն, Մատէնէն, Նիկոմէդէն, Գաղտոտիայէն, Կեսարիայէն եւ Տիվրիկէն։ Տ. Տրդատ Սրբազան դրպրոցը կարգադրելէ ետք, հիւանդութենէն ալ ազատած ըլլալով՝ Սեպտեմբեր 17ին Կեսարիա մեկնեցաւ վիճակային գործերու կարգադրութեան համար։

ՄԱՆԿԱՎԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒՀԻ Օր. Սղաւնի Գափամաճեան թէև Ուսումն. Խորհրդոյ կողմանէ պաշտօն ստանձնած էր Տրապիզոնի ազգ. վարժարանին մէջ, սակայն Կում Գարուի Դրսի Թաղ. Խորհուրդը, գնահատելով օրիորդին 4 տարիէ ի վեր նոյն Թաղին դպրոցին մատուցած ծառայութիւններն ու մանկավարժական ճիւղին մէջ ունեցած ձեռնհասութիւնը, ուսումն. Խորհուրդէն խնդրեց որ արտօնէ Օր. Աղաւնին չարունակելու իր նախկին պաշտօնը։ Հետեւաբար օրիորդը կը մնայ ըստ առաջնոյն Գում Գարուի Դրսի վարժարանին մէջ, վարիչ մանկապարտիզպանուհի պաշտօնով։

ԳՐԻԳՈՐ էֆ. Փոթարանեան՝ քրնչիչ Իւնիոն ապահովագրական Ընկերութեան, այսօր ռուսական «Զինուէվ» շոգենաւով Ազեքսանդրիա կը մեկնի, ընկերութեան գործերով։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ. — Ատարազարի Բողոքական Հայերու նարակառոյց եկեղեցիին նաւակատիքի հանդէսները պիտի կատարուին առաջիկայ չաբաթ և կիրակի օրերը։ Շաբաթ օր տեղի պիտի ունենայ պաշտօնական բացումը և նուիրումի պաշտօնը։ Կիրակի օր պիտի կատարուին երեք պաշտօններ, որոնց մէջ քարոզ խօսելու և մաս առնելու հրաւիրուած են Պատ. հիւր պաշտօնեաներ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՅԱԿՈԲ էֆ. ԽԱԼՖԱԵԱՆ (Տիարպէքիր). — Ստացած ենք ձեր բաժնեգինը։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ էֆ. ՌԱՀԱՆԵԱՆ (Մեծ Նոր գիւղ). — Պօղոս էֆ. Նիկողոսեանի բաժնեգինը գանձեցինք Նշանակուած տեղէն։

ՆՇ Ն էֆ. ՔԷՊԻՆՃԵԱՆ (Սոֆիա). —Ստացանք ձեր ղրկած բաժնեգինը։

ՎԱՀԱՆ էֆ. ՆԱՐԼԵԱՆ (Մարզուան, Անթաթիա Քօլէժ). — «Մանղումէի ձեր ուղղած թիւերը նշանակեցէք որ ղրկենք։ Առանց թիւերը նշանակելու, դժուար կ'ըլլայ մեզ փնտռել եւ գտնել։

Ա Զ Դ

Ֆրանսացի լուրջ և տարեց կին մը, որ կարուձեւ գիտէ, կը փափագի լաւ տան մէջ պաշտօն ստանձնել, թէ՝ իբր վարժուհի և թէ տան գործերուն նայող։ Կրնայ լաւ յանձնարարականներ ցոյց տալ։ Դիմել «Աբեւելք»ի խմբագրատունը։

ԳԾԱՄԱՐԶԱՐԱՆ

Ինկիլիզեան էֆ.ի գծագրութեան տեսարաններուն 9 թիւերէն 5ը հրապարակ ելած ըլլալով, գրէթէ Պոլսոյ լաւագոյն մանկապարտէզներէն մեծ մասը ոկած է գործածել։ Տեղ տեղ ալ նոյն իսկ Գրդ թիւէն սկսելով կը գործածեն նախապատրաստական և տարրական կարգերու։ Կը յանձնարարուի գնել այդ յոյժ մանկավարժական տետրերէն որոնց մէջ տղաք պիտի գտնեն ոչ միայն իրենց կարողութեան համեմատ աշխատութիւններ, այլ և չատ մը հետաքրքրական պատկերներ, որոնցմով տղայք պիտի զբօսնուն անձանձրոյթ։

Այս տետրերուն գլխաւոր առաւելութիւնն է հեռանալը, որ ոչ միայն աշակերտաց նպաստաւոր է այլ եւ ուսուցչաց և ծնողաց։

Տետրակներուն իւրաքանչիւր էջերուն վրայ գտնուած այլազան օրինակները պէտք է գծել տալ տղոց ոչ միայն նոյն այն տետրին մէջ միայն, այլ եւ կրկնել տալ քաղաքատակի և գրատախտակին ինչպէս և քառակուսի գծով տետրակներու մէջ, որով թէ՛ ուշ կը լմնան տետրակին օրինակները և թէ տղան լաւ վարժութիւն ըրած կ'ըլլայ։ Նաև առաւելութիւններէն մին ալ չափողանց ժամն ըլլալն է. գունաւոր կապարիչով և ընտիր լիթոկրաֆ պատկերներով, 10 լեցուն էջերով կը ծախուի 20 փր.։ Կեդրոնատեղի Պազը Ալի Ճատտէսի Կ. Քէշիշեան գրատուն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

23 Հոկտեմբեր 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	55
Ռէժի	(Tab. Turcs)	390	—
Օսմ. Միացեալ	(B. Nv Unif.)	90	70
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	133	75
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	609	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	74	—

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՁԻՀԱՔ

Մուշ սանճաղը միւթէսարրըֆլըզընա՝ Կիւմիւշխանէ սանճաղը միւթէսարրըֆը սատ. Խօսրէվ պէյ էֆէնտի.

Կիւմիւշխանէ սանճաղը միւթէսարրըֆլըզընա Պոլի սանճաղը միւթէսարրըֆլըզընտան միւնֆասըլ սատ. Մուսթաֆա Զիւնի բաշա հազրէթլէրի թային պուրուլմուշ ատր։

ՆԸՇԱՆ

Եավէրանը հազրէթը Շէհրիյարիէն էրգենը հարպիյէի պարիյէ բէյի պիրինճի ֆէրիգ աֆուֆ. Մէկմա բաշա հազրէթլէրինէ Մորասսա Մէշիրի.

Հիւսնը խրամէթ վէ զայրէթլէրինէ մէպնի Մէջթէպը Թրպիյէի Շանանէ տէրս նազրը վէ միւտիրը սանիսի ֆէրիգ սատ. Մահմուտ Հագգը բաշա հազրէթլէրինէ թէպտիլէն պիրինճի բիթպէտէն Օսմանի.

Մէջթէպը Թրպիյէի Շանանէ իստանբիսի լիսան մուալիմի սատ. Պօղոս էֆ.յէ իւշիւնճիւ բիթպէտէն Օսմանի նշանը ալիւէրի իսան պուրուլմուշ ատր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՔԱՂԱՔ. ԲԻՇԵԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Զինուորական վարժարաններու ընդհ. վերատեսչութիւնը Բ. Դուռ ղրկեց ծրագիր մը որ կը վերաբերի քաղաքային բժշկական վարժարանին մէջ մտցուելիք նոր կազմակերպութեանց, զայն հաստատելու համար եւրոպական նոյնօրինակ հաստատութեանց ասիճանին։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐԲԵՐԸ.— Կալուածատուրքերու Թէզքէրէները որոնցմէ ցարդ մէկ ղրուշի որոշ տուրք կը գանձուէր, ասկէց ետք ենթակայ պիտի ըլլան կալուածական արժէքին համեմատական տուրքի մը։ Այս որոշումը պիտի գործադրուի նաև Պոլսոյ համար։

ՄԱՐՈՆԻՏԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Պուրսոս Հայէք երէկ առտու շոգեմակոյկով եէնիքէօյ գնաց և երկրագործական նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշայի այցելեց։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին ընկերութիւնը մեծ կայարան մը պիտի շինէ Գօսթանճըքի առջեւ։

—Ընկերութիւնը որոշեց Հայատար Փաշա երթեւեկող նոր շոգենաւերուն նման երկու փոքր շոգենաւեր շինել տալ կղզիներու և Մալթէբէի միջեւ երթեւեկելու համար։ Այդ նոր շոգենաւերէն մէկը Մեծ Կղզիի, Հէյդէլիի, Պուրկազի ու Գրնալրի միջեւ երթեւեկելով Մալթէբէ երթալիք ուղեւորները միւս շոգենաւը պիտի փոխադրէ։ Հիմա կղզիներու և Մալթէբէի միջեւ երթեւեկող նաւամէջ շոգենաւէն այս տարի 4—500 ոսկի չաշ գոյացած է։ որով նոր շոգենաւերը եթէ սկսին երթեւեկել, հասոյթը աւելի պիտի չատնայ։

—Ընկերութեան ընդհ. Տնօրէն Մ. Հիւսնէն Պոլիս ժամանեց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Ակուսթա-Վիքթորիա կայսրուհին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Թարապիոյ գերման դեսպանատան մէջ գոհաբանական արարողութիւններ կատարուեցան կիրակի օր։ Դեսպան Պ. Մարշալ և պաշտօնեաները ներկայ էին։ Թարապիոյ առջեւ կեցող պահակատաւերը դրօշազարդուած էին։

ՔԱՐԱՓԵՆԵՐԸ. — Կառավարական յանձնաժողովին և Քարափներու ընկերութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը համաձայն, այժմու տաղաւարներուն տեղ կառուցուելիք չէնքերը ծալզրէն 20 մէթր հեռուն պիտի հաստատուին։ Եզերքէն ութը մէթր անդիէն վանդակորմ մը պիտի շինուի, վաճառքները նաւ դնելու և պարպելու համար։

Տետրակներուն իւրաքանչիւր էջերուն վրայ գտնուած այլազան օրինակները պէտք է գծել տալ տղոց ոչ միայն նոյն այն տետրին մէջ միայն, այլ եւ կրկնել տալ քաղաքատակի և գրատախտակին ինչպէս և քառակուսի գծով տետրակներու մէջ, որով թէ՛ ուշ կը լմնան տետրակին օրինակները և թէ տղան լաւ վարժութիւն ըրած կ'ըլլայ։ Նաև առաւելութիւններէն մին ալ չափողանց ժամն ըլլալն է. գունաւոր կապարիչով և ընտիր լիթոկրաֆ պատկերներով, 10 լեցուն էջերով կը ծախուի 20 փր.։ Կեդրոնատեղի Պազը Ալի Ճատտէսի Կ. Քէշիշեան գրատուն։

ՊՕՍԹՈՆԻ ապահովութեան Մնտուկին աւանդ թողուած կալուածները, երբ պարտքը հատուցուած չըլլալուն համար ծախու հանուին, կալուածական տուրքը ամուրգի գիներուն համաձայն պիտի գանձուի։

ՅՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Եգիպտացնակ յոյն մը, որ անունը պահել կ'ուզէ, 20,000 ֆրանք նուիրեց Երուսաղէմի Սրբոց Թարգմանաց Թանգարանին։

—Ալէքսանդր Ժարժիսիսի կալակատարները, չաբաթ օր Ղալաթիա, Մ. Զարիֆիի դրասենեակը հաւաքուելով որոշեցին 1800 ոսկի բաժնել ժառանգորդներուն։ Բաժնուելիք ընդհանուր գումարն էր 3000 ոսկի, բայց դատավարութեան մը հետեւանքով, 100ին 40ը կը մնայ յոյն բարեսիրական հաստատութեանց։

ԿԱՏԱՂԱԲՈՒԺԱԿԱՆ հաստատութիւնը և մանրէաբանական աշխատանոցը փոխադրուեցան Հայտար-Բաշայի մէջ նոր շինուած չէնքը։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՒ ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ նահանգներուն դատական քննիչի օգնական Միհաք էֆէնտի անցած չաբթու Միտիլի ժամանեց Քալլոնի երթալով քննութիւն կատարելու համար քաղաքին դատարանին նախագահ Վասիլաքի Վիթինոս էֆ.ի, մուտիրին և աւագ քարտուղար Բէմզի էֆ.ի դէմ եղած բողոքներուն համար. քննութիւնը հաստատեց տրտունջներուն իրաւացիութիւնը և քարտուղարը առժամաբար դադրեցաւ պաշտօնէն։ Գալով Միւտիրին իր մասին պատրաստուած տեղեկագիրը պատրաստուելով ղրկուեցաւ ուր որ անկ է։ Միհաք էֆ. դարձաւ Իզմիր։

ՀԱԼԷՊԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Եվմտական նախարարութեան մէջքթաշէի Աթա պէյ որ Հալէպ կը գտնուի՝ նահանգին եվմտական գործառնութիւնները քննելու, յիշատակագիր մը մատուցանելով, տեղեկագրած է թէ նահանգին կալուածներու և հողերու արձանագրութիւնը կատարուելէն մինչեւ հիմա կարգ մը կալուածներու «ինթիքալ»ը չէ արձանագրուած. մաս մըն ալ մոսնաւոր «սէնէտ»ներով առնուած ու ծախուած են, որով ատոնք տումարներուն մէջ ասկաւին նախկին տէրերուն անունը վրայ արձանագրուած կը մնան։ Թէմթիթի տուրքին համար մարդահամարի հին տումարը հիմ բռնուելով, ընկավարի փոփոխութիւնները չեն նշանակուած, ինչ որ դժուարութիւններ կը պատճառէ տուրքերու գանձման գործողութեան։ Աթա պէյ կ'ըսէ թէ Հալէպ հիմա աւելի չէնցած և երկրագործական տեսակէտով զարգացած ըլլալով, եթէ գանձման գործողութիւնները կանոնաւոր կատարուին և եթէ կալուածներու և հողերու արժէքները իսկականէն վար չափով սահմանուելուն առաջքը առնուի, Հալէպի կալուածներու, հողերու և թէմթիթի տուրքերը այժմեանէն 15—20,000 ոսկի հասոյթ աւելի պիտի արտադրեն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ առտուան ընդհարումը.— Քանի մը օրէ ի վեր Պոլիս կը գտնուէր Նիկեթիս անուն շոգենաւը, անգլիական զբօսաշրջիկներով։ Շոգենաւը երէկ առտու ժամը մէկին քառորդ մնացած ճամբայ ելաւ Ալէքսանդրիա երթալու համար։ Երբ կղզիներու բացերէն կ'անցնէր իտալական Էսքեր անուն երկկայմ շոգենաւ մը ելաւ դէմը։ Ընդհարումը անխուսափելի էր։ Թէև իտալական շոգենաւին նաւապետը վտանգը կռահելով քանիցս սուլեց, բայց որովհետեւ մառախուղ կար զբօսաշրջիկներու շոգենաւը չտեսնելով միւս շոգենաւը, ճամբան չարունակեց։ Նէ ահա ահռելի բաղխում մը ցնցեց երկու նաւերը։ Այնքան ուժգին էր ընդհարումը որ ձայնը մինչեւ իսկ Աբբը-Գարու և չրջակայքը գտնուողները քունէն արթնցուց։ Նիկոթիսի ցուցակը մխուեցաւ Էսքերի ալ կողմի գլխաւ կողմի մթերանոցին մէջ, այնպէս որ հինգ վայրկեան այդպէս ազուցուած մնացին երկու շոգենաւերը։ Անգլիականը այս միջոցին «Թորնէսթեն» ընելով ետ քաշուեցաւ։ Խուճապը աննկարագրելի էր երկու շոգենաւերուն մէջ։ Վտանգը ակնյայտնի էր։ Այս պահուս արկածին վայրը հասաւ Պանտրմալլի Թիւ 2 ֆրանսական նաւաձիգը և եռեւը կապելով իտալական շոգենաւը, անգլիականին ալ օժանդակութեամբ, զայն բերաւ Աբբը Գարու, ուր խրեցաւ։ Էսքերի վրայ բացուած ծակը խիստ մեծ էր. ջրամասէն ալ վար իջած, այնպէս որ ջուրերը խուժած էին մթերանոցը։ Իսկ անգլիական զբօսանաւին վնասը ցուկին կողմը, քիչ է, բայց նաւասանգիստ վերադարձաւ դարձեալ և Սայլը Բաղարի առջեւ խարսխեց, նորոգուելու համար։ Նիֆտիսի առաջին նաւապետն էր Մ. Թոմսը։ Զբօսաշրջիկները 120 հոգիի չափ, քունի մէջ էին. երբ արկածը պատահեցաւ յանկարծ արթնցան և խուճապի մատնուեցան։ Այս զբօսաշրջիկները, կարծես ուզելով միշտակ մը պահել այս անակնկալ արկածէն, խումբ խումբ երէկ Աբբը-Գարու գացին և լուսանկարներն արկածեալ իտալական շոգենաւը։ Եթէ ընդհարումը քիչ մը աւելի բացերը տեղի ունենար, Էսքէր անտարակոյս պիտի ընկղմէր։ Իտալական շոգենաւին մէջ նաւաղներէն զատ ուղեւոր և վաճառք չկար։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ԵՂԿՐԱՇԱՐԺԸ.— Ինչպէս երէկ ծանուցինք, ահա էնաս չկայ կիրակի օրուան երկրաշարժի ցնցումէն։ Միայն Թաթալայի կողմը փայտաշէն հին տուն մը փլաւ։ Երկրաշարժը երկու ցնցումներով զգացուած է, ինչպէս կը ծանուցանէ Կայս. Դիտարանը, առաջինը ուժգին բայց կարճատեւ, որուն յաջորդեց երկրորդ ցնցումը չորս երկվայրկեան տեւողութեամբ։ Ուղղութիւնն էր հիւսիս-արեւմուտքէն հարաւ-արեւելք, 12էն 14 միլիմէթր տարածութեան մը վրայ։ Այս երկրաշարժը վերջացած է հորիզոնական ցնցումով մը, որ նշանակելի ուժգնութիւն մը ունէր և տարերկրեայ որոտումներով։ Արդէն Հոկտեմբերի սկիզբէն ի վեր աննշան ցնցումներ կը զգացուէին։ Երկրաշարժը զգացուեցաւ նաեւ Պոլսոյ բոլոր արուարձաններուն Էրէնքէօյի, Պօսթանճըքի, Մալթէբէի, Բէնճիքի, Գարթալի և Կղզիներուն ալ մէջ։ Ատաբազարէն, Կէլիպոլուէն, Կէյվէէն, Մէքէճէէն, Թաշանճըլէն, Կէյպզէէն, Համիտիյէէն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ կիրակի օր նոյն ժամանակները աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ ցնցումներ զգացուած են, բայց բարեբաղդաբար առանց վնասի։ Բեթերպուրկէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են Պաթումի, Բուլթայիսի, Սուշունի և ուրիշ վայրերու մէջ։

ՀՐԴԵՀ.— Սեւանիկի մէջ, Եասբեալի հրէից սինակոկէն հրդեհ ծագելով այրեցաւ նոյն աղօթարանը և յարակից հրէից վարժարանը։ Սինակոկը 6000 ֆր.ի ապահովագրուած էր։

ԴԻՒԿ.— Էյուպի նաւամատոյցին մօտ, առջի օր դիակ մը գտնուեցաւ, որուն ինքնութիւնը կարելի չեղաւ ճշդել։

ՀԱՅՈՑԻ ԲԱԺԻՆ ՄԸ.— Շաբաթ օր առաւաստանուն նաւապետ մը եանքօ Ղալաթիոյ մէկ կապուչին մէջ կը գտնէրէ աղուոր հանոյք մը վայելելէ ետք։ Առտուն, մարդը երբ կը մեկնէր, և վճարելու համար քսակը հանած էր, յանկարծ սպասաւոր Մանոլ կը յարձակէ և ոտքին բոլոր ուժովը կը փախչի։ Խեղճ եանքօ ապուշի պէս կը նայէր անոր ետեւէն։ Քսակը 4000 ղրշ. կը պարունակէր։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Պոլիս, Հասըր Իսկէլէսի, Թիւթիւն կէօմրիւկի ճատտէսի, 13 թիւ խանութը հաստատուած պանրավաճառ Էմիրնէցի Թանաչի խանութը գող մտնելով դրամարկղը խորտակեց և 30 ոսկի ու իբրեւ աւանդ գտնուող մէկ քանի գոհարեղէններ գողցաւ։ Թանաչի կողմէ յայտնուած կասկածի մը վրայ, սպասաւորը՝ Մանոլ ձերբակալուեցաւ։

ՈՃԻՐ. — Գաստրիւղ, Գուշ Տիլիի կողմը, առջի գիշեր, Պէօրէքճի Մէհմէտ խեղդամահ եղած գտնուեցաւ իր բնակած խրճիթին մէջ։ Ոստիկանութիւնը մէկ քանի հոգի ձերբակալեց իբրեւ կասկածելի։

ԳՐՔԱՖԵՖԵՔԱԿԱՆ

Տէր,

1905 Յունվար 1 թուականին, Կ. Պոլիս, ձէլալ պէյ խան թիւ 31 մեր կազմած Կարապետ Միրիճանեան հաւաքական վաճառականական ընկերութիւնը այս անգամ հաշիւներու կարգադրութեամբ վերջնականապէս լուծուած է։ Այժմ կը փութամ ներկայիս ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ, թուականէս սկսեալ յիշեալ ընկերութեան հետ ոչ է առնչութիւն և գործին մէջ ոչ է պատասխանատուութիւն չունիմ և ստորագրութիւնս է մի միայն Հաճի Յովակիմ Հիւսէյինեան։

Հաճի Յովակիմ Հիւսէյինեան

Պոլիս, 1 Հոկտ. 905

ԲԱՄՊԱԿ

Վերջին հեռագիր

Սրօթ 5.54

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Հոկտ. 8 Շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Ներմակ Առաջին օրուան	38¾-39¼	ֆր.
» երկրորդ »	37½-38	»
Մախլիւթ »	34-36	»
Զամբարլը »	33	»
Էրէթ առաջին, օրուան	39-39½	ֆր.
» միջին տեսակ	37½-38	»

Այսօր ժամանեց 22 վագոն ցորեն Ա-դրսոյ։

ԱԼԻՒՐ

Ցեղական քրոնա Ա պարկը 75 ղ.

» » Բ. » 72 »

ԹԷՖ

Օրուան 19 փարա։

ԳԱՐԻ

Քէնտէմէ 13-13½ ղրշ. գրիւ

Մէրսին և Բուսմէլի 11½ ղրշ. գրիւը։

Մէկ չաբթուան ժամանած ապրանք ցորեն Անատոլ 228, Բուսմէլի 4 վագոն։ Ալիւր արտասահմանէ 11000 պարկ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Հոկտ.— Թանէրէրն կը հեռագրեն թէ անգլիական մարտանաւ մը հոն բերած է երկու անգլիացի ծովային սպաներ որոնք Անկէրաներէն գերի բռնուած էին և նոր արձակուած։

ՅԱՐԻՋ.— Հանրապետութեան նախագահը որ Մատրիտ կ'երթայ Ս. Սեպաստիէնէն անցաւ։ Խանդավառ ընդունելութիւն եղաւ անցքին միջոցին։ Մ. Լուպէ ժամը 3ին (կէս օրէ ետք) պիտի հասնի Մատրիտ և պիտի ընդունուի թագաւորին ու արքայական ընտանիքին անդամներուն կողմէ։

Տես չորրորդ երես

Ընտիր կեղպաստեղէններու ազդը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՕԱԿԱՐԱՆԸ

10/23 Հոկտեմբեր 1095

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ.Ո.	97.32
Երէկուան էն բարձր գինը »	97.34½
» էն վար գինը »	97.31

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	131.78½
Երէկուան էն բարձր գինը »	132.
» էն վար գինը »	131.87½
Շիրքէթը Խարիէ	35.—
Օսմանեան Պանքա	611.—
Տէրքոսի Չուրի ընկ.	245.—
Բարափ Կ. Պոլսոյ	516.—
Քրէտիթ Ֆոնսիէ Էժիպսիէն Ա.	315.—
» « » Բ.	270.—
Պանք Նաս. Կրէս.	429.—
Թրամվայի բաժնեթուղթ	7.40
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո	16.10
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.85
Լաւրիոմ ֆր.	53.50
Թրանսվալ »	92.—
Ռէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	384.—
Ռուսական 4% 1901	93.30
Ճաբոնական 4 %	90.63
Սպանիական արտաքին	92.95
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	88.63
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	99.45
Լոնտոն 3 ամիս	109.35
Բարիզ »	22.75
Վիէննա չէք ֆիօր.	21.95
Պերլին անատոս չէք մարք	18.67

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ	107.21
Անգլիական ոսկի	109.32
Ֆրանսական ոսկի	87.10
Քրիմից	51.04
Մէթալիք	103.30
Բօլ	91.—
Ռուպի Թղթադրամ	8.65

«ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ» ԱՌՕՐԵԱՅ ԹԵՐԹԱԹԵՐ — 20 —
ԳՐԵՑ
ՕԹԹՈՄԱՆԵՐԷՆ ԿՈՒՐ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՈՆ ԶԷՈՄԱԼԵԲԶԵԱՆ

Հնաձեւարդիկ Ադամանդներու Խորհրդաւոր Գողութիւնը

Զ.

Մր. Պէրնս Մինչեւ Կը Խորշի

Միշել կրնայ ինք պահած ըլլալ պարկը, շարունակեց Մր. Պէրնս։ Ինչպէս պիտի կրնար ընել, քանի որ գիշերն ի բուն հսկեցի իր խցիկին վրայ, եթէ սակայն քունս տարած չըլլայ, ինչ որ չատ հաւանական չէ։ Կը հեաեւի որ պէտք է երեւան հանեմ թէ ի՛նչ յարաբերութիւններ կային այս երկու մարդոց միջեւ, որպէսզի իրարու հետ համաձայնած ըլլային կամ ոչ՝ յայտնուի։ Հիմա քննենք սպաննութեան պարագան։ Տարօրինակ է որ այս երկու մարդիկը տանը մէջ ընդունուելու միջոցները ունին։ Տարօրինակ է նաեւ որ օ՛չ ոք չխուզուեցաւ, և չհաւատաց երբ թեւադրեցի սա գաղափարը թէ կինը ըսպաննած էին ադամանդները ձեռքէն առնելու համար։ Եթէ Թօրէ կինը ըսպաննեց, պարզապէս տարօրինակ է իր դիրքը դիակին առջեւ։ Ամենափոքր յուզում մը ցոյց չտուաւ։ Միւս կողմէ, խոստովանեցաւ որ բժշկութիւնը ուսումնասիրած էր։ Բժիշկները ուրիշներէ նուազ կը յուզուին դիակներու առջեւ, և ինչ որ աւելի նշանակալից է, բժիշկ մը աւելի դիւրաւ կը գտնէ քնաբեր չէրեկը։ Սակայն դժուար չէ այն եւրակը կարել նոյն իսկ առանց ոեւէ մասնաւոր ծանօթութիւն ունենալու։ Դալով Միշելին, իր վարմունքը աւելի խորհրդաւոր է։ Եթէ ոճիրը ինք գործած է, կը սպասէի որ հանդարտ մնար դիակին առջեւ, գիտնալով իր զարմանալի պաղարիւնութիւնը։ Փոխանակ ասոր, շատ յուզուեցաւ և դիակին մօտեցաւ աւելի ուշադրութեամբ քննելու համար զայն։ Մարդասպանները սովորաբար կը նահանջեն իրենց զոհը տեսած ատեն։ Ընդհակառակն ինք կնոջ անունը տուաւ և ճիշտ էր։ Հիմա, եթէ արամադիր էր կնոջ անունը ինծի ըսելու և եթէ ոճիրը ինք գործած է, ինչո՞ւ բոլոր հագուստներուն վրայէն վերցուց անոր անուան սկզբնատառերը։ Ինչո՞ւ հոգ կը տանի անոր բուն անունը ծածկելու, եթէ Բօզ Միշել ծածկանուն է։ Փիլ մը եաքը պիտի հարցաքննեմ զինք այս մասին։

Այս միջոցին Մր. Միշել Մր. Պէրնսի դառնալով ըսաւ,

—Կը փափաքէի գիտնալ թէ մեր քալած միջոցին ի՞նչ բանի վրայ խորհեցաք։ Կ'ենթադրեմ որ դուք ալ հետաքրքիր էք իմ խորհրդածութիւններս գիտնալու։ Ձեր փափաքը պիտի գոհացնեմ։ Զանացի ձեր տեսակէտին համաձայնիլ և դուշակել թէ ի՞նչ եզրակացութիւններ հանեցիք դիակին առջեւ իր բռնած դիրքէն։

—Ես չեմ կրնար իմ եզրակացութիւններս հաղորդել ձեզ սա պարզ պատճառով որ, ըսաւ Մր. Պէրնս, մինչեւ հիմա ոեւէ եզրակացութեան մը չյանգեցայ։ Միայն սովորութիւն ունիմ չուտով կարծիք մը չկազմել։ Գործակալ մը երբ թեորի մը ընդունի, անխուսափելի կերպով պիտի փորձուի իր ենթադրութիւնները հաստատելու ջանալ։ Դալով ինծի, ես միայն ճշմարտութիւնը փնտռելու կ'ախտիմ։ Ասոր համար է որ միշտ կը խուսափիմ կարծիքներ կազմելէ։

—Լա՛ւ։ Կը տեսնեմ որ գործակալներու նկատմամբ մինչեւ հիմա ունեցած կարծիքս պէտք է փոխուի։ Այսու հանդերձ, կարծեմ թէ ընդհանուր կերպով իրաւունք ունիմ։ Բայց դուք ընդհանուր կանոնէն բացառութիւն մըն էք։

—Մր. Միշել, ես մեծարանքներու կարեւորութիւն չեմ տար։ Դուք առայժմ խիստ կասկածելի վիճակ մը ունիք։ Ըսիք որ կրնաք բացատրել թէ ի՞նչպէս իսկոյն հաստատեցիք այս կնոջ ինքնութիւնը։

—Պիտի հաստատեմ։ Ամենէն առաջ թոյլ տուէք ինծի յայտարարելու որ կեանքիս մէջ մէկ անգամ միայն տեսած եմ այս կինը։ Պատմութիւնը շատ կարճ է։ Հազիւ երկու տարիէ ի վեր կը բնակիմ հոն։ Անցած ձմեռ Մրս Ըէմսընի հետ նշանուեցայ։ Ամիս մը եաքը, նամակ մը առի որուն ստորագրութիւնը Բօզ Միշել էր։ Այս նամակը կը ծանուցանէր ինծի որ իմ ընտանիքիս վերաբերեալ գաղտնիք մը երեւան պիտի հանէր, որուն հետեւանքով Մրս Ըէմսընը իր յարաբերութիւնները պիտի խզէր ինծի հետ։ Կը խոստանար լռութիւն պահել, բայց դրամ կ'ուզէր։ Նամակին մէջ լուսանկար մըն ալ կար, որպէս զի կարենայի ճանչնալ զինքը երբ անձամբ գար պահանջէր դրամը։ Եկաւ պահանջեց և անկէ ի վեր երբեք տեսած չէի զինքը։

—Կրնա՞ք ապացուցանել ձեր այդ բսածները։

—Նամակը և լուսանկարը պիտի ցուցնեմ ձեզ, եթէ հաճիք ինձ հետ կարգիլտի ապահովութեան մառանը իջնել։

—Հիմակ անմիջապէս։ Պահանջուած գումարը վճարեցի՞ք։

—Այո՛։

—Դիտէ՞ք որ ատիկա քիչ մը կասկածելի է։ Մարդ մը այնպիսի շանդաժի համակերպի։ Ասիկա կը ցուցնէ որ շանդաժ ընողին ձեռքին մէջ էք։

—Ճիշտ է, այդ կնոջ ձեռքին մէջ էի։

—Ահաւասիկ ծանր խստովանութիւն մը, մանաւանդ հիմակ որ կինը սպաննուած է։

—Դիտեմ։ Բայց ահաւասիկ մառանը հասանք։

Երկու մարդիկը մառանէն ներս մտան։ Մր. Միշել իր մառանին բանալիքը ուզեց, որովհետեւ իր քովը չէր պաներ և աւելի ապահով կը սեպէր մառանին պահապաններուն քով ձգել։ Երկուքնալ ի՛լան զրահապատ մեծ սենեակը։ Մր. Միշել դարակի մը մէջէն անագեայ տուփ մը առաւ, յետոյ սեղանով մը և աթոռներով կահաւորուած փոքրիկ մասնաւոր սենեակէ մը ներս մտաւ, տուփը բացաւ և զանազան ծրարներ դուրս հանելով մէկէն դրաւ։ Ասոնց մէջէն գործակալը զարմանքով տեսաւ ռուսական կայսրի տուփ մը, որուն վրայ ոսկի տառերով գրուած էր Միշել, անունը։ Կարելի՞ էր որ կորսուած ադամանդները պարունակող տուփը եղած ըլլար։

—Ահաւասիկ լուսանկարը, ըսաւ Մր. Միշել և տուաւ Մր. Պէրնսի, որ անմիջապէս տեսաւ թէ ստուգիւ մեռեալ կնոջ լուսանկարն էր։

—Ահաւասիկ նամակը։ Կ'ուզէ՞ք որ կարդամ։

Մր. Պէրնս հասաստական նշան ըրաւ, բայց մտածումը կայրէի տուփին վրայ կեդրոնացած էր։

(Շարունակելի)

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԲՈՒՐԴԷ ՁՍԵՌՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կալաթա խավեար խան եէկոորդ յարկ թիւ 83

Ցրանսայէն և Անգլիայէն բերած եմ էրիկ մարդոց հագուստցու ընտիր կերպասներ ձմեռուան համար զուտ բուրդէ, բալթօցուներ, քօսթիւմցուներ, մաֆլինկներ, և բանթալոններ և եէլէկցուներ ընտիր տեսակէ, որոնց ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են թէ՛ գոյնով և թէ գործուածքով։

Արդէն հասարակութեան կը յանձնարարի անգամ մը դիմել փիլեալ վաճառատունը, ոեր աչակի ապնուութիւնը և գիներն չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50—1 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏՈՔԹ. Ա. ԵՈՐԿԻԱՏԷԱ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ
ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ
ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ՈՒ ԳԱՂՈՒԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է

Տօքթ. Ա. Եորկիատէա սր գաղղիական ախտի և մորքի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռնիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական նորագոյն ու կատարելագործուած մեթոտներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բեռա Ամելիաբրը յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարանէներու և մթերանոցներու մէջ կը ծախսի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris։ Խարդախուած չգնելու համար սրուակներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կուրծքի հիւանդութեանց և յատուկ հարցուն ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի Գէրթէի ՔՐԻՕԶՈՌՈՎ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ։ 18—1

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՋԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԵԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մօտերու, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՋԵԱՆԻ։ Վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մօտերէ կը զբաղուի նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ հաշուելուր մօտեր, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուի նախ հոն հարսի կիսանոց, քողք, քողի անուն, զարդաստած կղզոյ, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիջեանի հարսնիկան մօտերու ճոխ վաճառատունը։ ուր ոչ միայն ձեր հաճոյքը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԵԱՎ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՋԵԱՆ

Կ. Գոլիս, Բամանիր խանի տակ, թիւ 86 50—30

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՓԱԿՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ
20,000 ՈՍԿԻԻ
ԱՊՐԱՆՔ ՊԻՏԻ ԾԱԼՈՒԻ ԳՐԵԹԷ ՈՁԻՆՁ ԳԻՆՈՎ
ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ, Ա. ՅԱՐԿ, ԹԻՒ 16
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
3/16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Կնոջ յատուկ զգեստիւ, ժաքէթ, մանթօ, աղջկանց համար մանթօներ և բաճկոններ, պլուզներ, չրջազգեստներ, բուրդէ և բիբէ ծածկոցներ, շարք և գիշեր, արանց յատուկ շապիկներ և օձիքներ, սեղանի ծածկոցներ, քէթէ, մատտոր, գլանէլ, թաշկինակ, գուլպա, սեղմրան, փողկապներ, անձեռոցներ, գիտաններ, և ուրիշ ամէն տեսակ արդուզարդի և անկան առարկաներ։

5000 կտոր կերպաս պիտի ծախուի խիստ ժամն եւ դիւրամատչելի գնով։ 50—4

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ "ԷՅԵԼԻ ԱՅՆԻԷԼ" ՄԱՔՍԱՍԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
Թիւ 10, 24, 26 Գաթրրնը օղու խան, Սուլթան Համամ, Ստամպուլ

Կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ Կ. Գոլոյ մաքսատուններէ առնուած ի սորեւ նշանակեալ էյեաի Այնիէ ապրանքներն խիստ ժամն գներով կը ծախուին.

Մեսաքսեայ կերպասներ և չարշաֆլէք
Թաւիշ և բլիւշներ
Մեսաքսեայ ծայկինակներ
Զանազան կերպասք
Կանանց ժաքէթներ և քօսէներ
Արանց պատրաստ հագուստներ և կերպասներ
Տղայոց պատրաստ հագուստներ և կերպասներ
Լիլաթիք ռանամաններ
Լիլաթիք վերարկուներ (մուլամպա)
Տանթէլա, գօռաէլա եւ այլն
Կոճակներ
Արանց շապիկներ, թենոցներ և օձիքներ
Փողկապ, թաշկինակ և գուլպաներ
Ժամացոյցներ սալօնի, պտի և գրպանի
Գաղիկ ներժոցներ
Զանազան տեսակ ըմպելիք
Կարի մեքենաներու առաջին գործարանին ապրանք եղող ձեռքի, ոտքի դերձակի և հօշակարի մեքենաներ գեղեցիկ գիներով։

Ինչպէս նաև զանազան տեսակ ապրանքներ եղանակին առթիւ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեռքէ հանել որոշուած ըլլալով, կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ սոյն առթէն օգտուելով, անգամ մը այցելեն վերոյիշեալ վաճառատունները, տպասով ըլլալով որ ուրիշ տեղեր պահանջուած գիներուն կէսը միայն պիտի վճարեն հոս աւելի ընտիր ապրանաց։

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԷԱՆ
ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ Մէարիֆէն ու Գաս. Ուսումն. Խրհրդէն արօնուած դպրոցական, կրօնական, բարոյական, բանասեղծական, առողջապահական, գիտական ու վիպական զանազան գրքեր։

Ցեսակի համեմատ % 15էն մինչ 30 զեղչ կը արուի։

ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ այլեւսակներ — 100ը 10 զրչ.—, հաշուեցուցակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրներ, նամակագրութիւններ, դպրոցական բաբենիշներ, վկայականներ, վիճակացոյցներ, եւայն և այլն։

ԿԸ ԶՐԿՈՒԻ Գաս. Ուսումն. Խրհուրդէն վկայեալ ու լրմամբագոյն դպրոցական պաշտօնեաներ՝ առանց սակայն ժամանաւոր նկատումներով, ինչ որ կը հաստատէ Մէարիֆէն արօնուած Գրատան ծանուցագրին 10րդ էջը։

Եթէ կ'ուզէք գտնել, ունկատկած դիմեցէք այն գրատան՝ որ պաշտօնապէս արօնուած է Մէարիֆէն. ու մի՛ խաբուիք ինքնակոչ գրավաճառներէ՝ որոնց գործունէութիւնը քանի մը փայլուն խօսքերէ անդին չանցներ, և ինչպէս ամէն անգամ չատ մը տեղերէ գրուած է՝ այսօր ալ Պիլէ. ֆիկէն Տքար Սամուէլ Ագէքսանդրեան կը գրէ մեզ ըսելով. «Ցաւով կը յայտնեմ թէ, դիմած եմ գրատունի մը ու չարաչար խաբուած» եւ այլն։ Այս պարագային ալ մեզի ուրիշ բան մը չմնար ընելու, բայց միայն ըսել.

ԿԸ ՄԱՔՐՈՒԻ նաև այսպիսի գրավաճառներուն հետ մեր նոր յանձնարարութիւնները ունեցած տակաւ հաշիւները։

ՊԱՀԱՆՋՆԵՑԷ՛Ք. Գրատան ընդարձակ ծանուցագիրը, նոր դպրոցի 70 պատկերներով զարդարուած Այբբենարանը ու Գաս. ընտրեալ Մայրենի լեզուի Ա. տարի անուն գրքերէն. որոնցմէ ձրի պիտի ղրկուի ձեզ մէկ մէկ օրինակ, ինչպէս նաև թուղթեր պահարաններ մեզի հետ դիւրութեամբ կարենալ թղթակցելու համար։

Գրատան նասգէն է

درسعادت سركجى خوراسانجى خانده
كتبخانهٔ جديد

Գրավաճառ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԷԱՆ
Խրատանոցեան խան Սիրքէճի
20—20 Կ. ՊՕԼԻՍ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՊՕՂՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ
(Կայս. Բժշկական Վարժարանէն վկայուած)

Ցաւած ակռաները դիւրութեամբ կը հանէ առանց ոեւէ նեղութիւն պատճառելու։

Փոսած ակռաները կը բուժէ նոր մեթոտով և զանոնք կը լեցնէ լանոկիով և միհեով։

Արհեստական ակռաներ կը շինէ որոնք բնաւ չեն զանազանուիր բնականէն ո՛չ արտաքին երեւոյթով, ո՛չ ալ ծամելու և համ տալու տեսակէտով։

Իրեն դիմող յարգոյ յանձխորդները մեծապէս գոհ կը ձգէ և բերնի ամբողջ ակռաները, այսինքն վերի և վարի առաջնայարները ամբողջութեամբ կը շինէ միմիայն ԵՐԿՈՒ ՕԱՍ. ոսկի գինով։

Բաց ի Կիրակիէ, ամէն օր, ժամը 3էն 11, կը գտնուի Պահէճ Գարու. Գարագօլին կից Աւստրիական չոգենաւային Գործակալութեան կեդրոնատեղիին վերնայարկը իր Թիւ 4 դարմանատունը, ուր հիւանդները կը դարմանէ։ Դարմանատան գաւազանը ոչ դրամի գնի է։ 15—15

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱԿՈՌՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ
Բեռնին առողջութիւնը կ'ապահովէ

Այդ ակռաներու հիւանդութիւնները և գլխուորաբար փտումը հեղինեաէ, նդհանրապէս վրայ են, ինչ որ բոլորովին անոնց ալլասերելուն և չշնչնալուն նշանն է։ Ասոնց պատճառ է մանաւակար անունդներու գործածութիւնը և մէկ մը ալ ակռաներուն անխնամ պահուիլը։

Գիտենք թէ թիւր անունդները ակռային բաներն կը մնասեն և պատճառ կ'ըլլան որ չարն անոնք։ Շատերն ալ. թիւրի էր փոխուի, որպէս ակռաներուն կը մնասէ։

Որպէս զի ակռաները չազդո՛ն անունդներու մնասակար ազդեցութենէն, պէտք է զանոնք մաքրել լաւագոյն փոխով մը, ինչ որ մրուր չի թողէր ակռաներուն վրայ։ Բայց զգուշանալ պէտք է հանքային փոշիներէ, որոնք ընդհանրապէս մարմարի կտրուանք, քարի փոշուք եւն. կը պարունակեն, ու ակռաները փտցնելու կը ծառայեն աւելի։

Պէտք է որ փոշին բուսային ըլլայ, այսինքն ծծող յատկութիւն ունեցող, և կազդուրիչ։

Լաւագոյն փոշին որ բոլոր այս յատկութիւնները ունի և ակռաները կը ճերմկցնէ.

ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ

է, որ ոչ հէքերական համբաւ մը ունի։

Մաքուանց. — Մաքքովիչ դեղարան, Բերա. Ռուսական դեսպանատան կից։ 50—1

Ա. ՊԱՊԱԿԻԵԱՆ
ՄԵԾՆ ՄԱՍԵՐԱՆՈՑ

Թարմ և ախորժանամ թէյերու Սէյլանէ, Ճավայէ, Հնդկաստանէ և Զինաստանէ ուղղակի ներածուած։

Ղալաթիա, Տէյիրմէն խան թիւ 5

Ցիշեալ մթերանոցը դիմալ Մ. Աթանասի Գարթալի համբաւաւոր գինիներու և ոգելից ըմպելիներու համար։ 20 - 3

ԹԱՒԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐՁԻՑԱԿՈՐ

Մահմուտ Բաշատ Մանասթիր խանը համար 32 նամէրիայէ մուրաքաքամատատ որմարլամա էլպիսէ իլէ մէղղալ օլսա, վագթին կիտիրնէ մուվաֆֆէգ սարէթ. Թէ պիլիմլի էլպիսէ եարարդը կիպի, պաչլըճա տիւլիւն էլպիսէլէրի վէ սարը քասաիմլէրի սէօզ վէրմիկի կիւն վէ սատատա սէպաթ իլէ հաղրը իսէր։ Թիւմարան եազըճիլարը իլէ վէ սարը սատմալարընա հաֆթանլըգ իլէ սարի էլպիսէ եարար. պու խուսուս թէյրիֆ իսէյնէք զէվաթըն մութլաք սուրէթաէ հօղնուսուլէթինի մուսիպ օլաճաղընան իլանը մէղթիւբ իրթիհար օլունմաս։ 50—40

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ
Մասնանիւղ Ղալաթիոյ.— Քամմօնսօ Խան։

Գօլսոյ Գործակալութիւն.— Գաթրրնը օղու բաստին դիմաց Ա-էիր Էֆ. Քիւրիւպճեան փողոց։

Գօլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 39—50

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՈՐԻ ՅԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս վատառողջ անորուն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան թարմ մորուի եարգէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ գեղ կամ տարբեր իւղերէ, որոնք փոխանակ զոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդեցութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անմրսելի կերպարանքին նը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի ռմիկներու կողմէ և վարձատրուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ լիներով միայն կը ծախսի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատիրոյ մարքեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

Զկնի իւղ չկրցող խմողներուն կը յանձնարարուի ՀՕԿԻ ԷՄՈՒԼՍԻՕՆը որ ձկան իւղին ազդեցութիւնը ունի կատարեալ։ Կեդրոնատեղի Կ. Գալիս Եուսուֆեան խան 23—25 Պ. է. Մանրի վաճառատունը։ 50 6

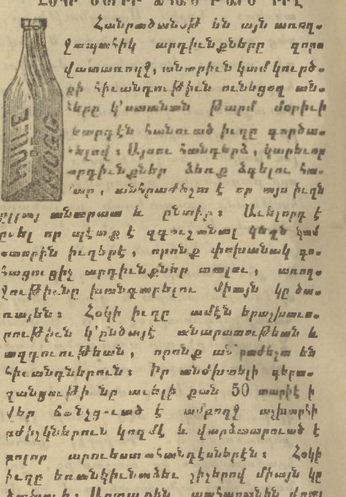

ՍԻՏԵՎԻ, ՀԱԶԻՄ վէ ՄԻՒԼԷՑԷՆ
ՏԷՎԱՄ ԽՈՒՍՈՒՍԻ ՏԻՐ

Բոլոր աթրպպա թարաֆընան պալլճա միսէք վէ պաղրբաղլարը ինթիզամլարընան հուսուլէ կէլէն ինգեպաս միսէք։ իլիճանարդ էգ։ միսէք էգիմէսի վէ պուլանթըսը, աղլը սնրլըգը։ պաշ սաղրբը վէ սէօմման, ույդուսուզլուգ։ գուրու վէ սէվէլի պուսուր վէ միսէքէ միթէրթաքիմ ղուզաթը ալֆ վէ պու կիպի բանաթարդ։ լըգեալբը թէսաֆի իթթիֆէ իչինն իթթիմալ իսէրլէր։ բայսաբը լութֆի վէ լեզիթի թաքլը վէ մանուն կիպի օլուսա զընան, հանէմինն ալալբը իսթիմալբը թէսիլ իթթիհինէն։ իլան իսթիմալլէրինէն մանանէա օլան չանգալար պիլէ մեմեկլէգզիզ օլարագ վէ տանա իսթեէլեալ իսթիմալ իսէրլեր։ մուհիմի՝ Գաբաբը Տագիգալ Ա. ապալար ճամատինան պէյ նուսուրբոյ եէնգախանէի Միսիրի վվէթ սանիպի Եօրի Արսլանթաար։ Մէյնհուր էէզախանէլէրէ պէզ գրուլա սաթլար։ 10—6

ՁԿԻ ԵՒ ՁՆՕՐԷՆ
ՍԱՀՄԵՆՈՒՄ Ա. ՊԱՍԱՐԻՆ